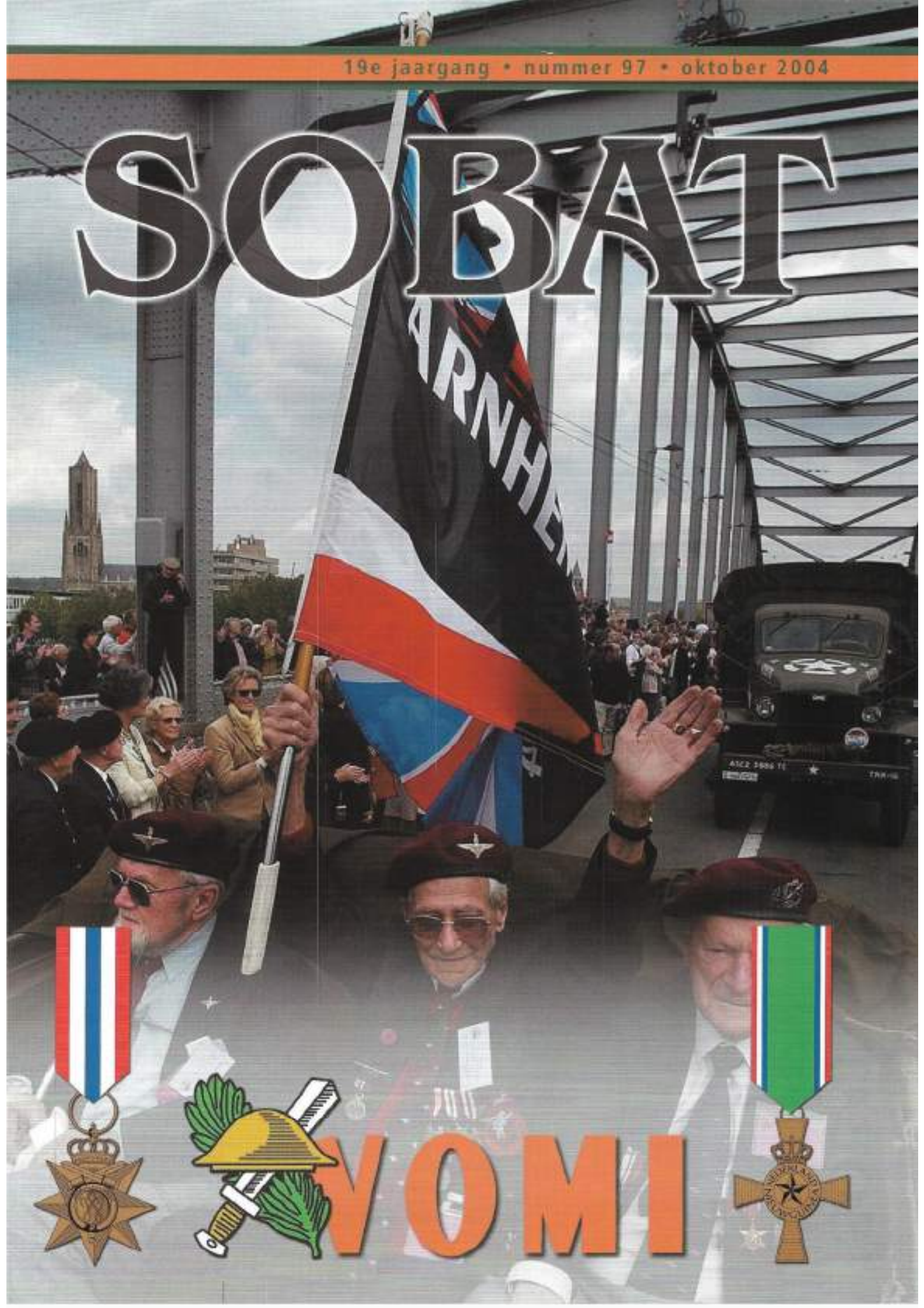

19e jaargang • nummer 97 • oktober 2004

SOBAT

VOMI

4 TOPAANBIEDINGEN
Exclusief voor Veteranen en Defensiepersoneel van:
* Koninklijke Marine * Koninklijke Luchtmacht *
* Koninklijke Landmacht * Koninklijke Marechaussee *
* Defensie Burgerpersoneel *

3-daagse Kerstmarkt Vakantie Duitsland

Evenals vorig jaar organiseert het Schlosshotel in Brilon-Wald in samenwerking met Van den Berg Touring & Reizen een aantal 3-daagse reizen naar het Sauerland. Hier brengen we een bezoek aan 3 prachtige kerstmarkten.

Vertrekdata * Woensdag 08 December * Vrijdag 10 Dec
* Maandag 13 December * Woensdag 15 Dec
* Vrijdag 17 December

€ 119,-
p.p.

Vertrektijden: * 09.00 uur Utrecht Jaarbeursplein * Aankomst Terugreis
* 10.00 uur Arnhem, NS station Sonsbeekzijde * Arnhem circa 16.00 uur
* Utrecht circa 17.00 uur

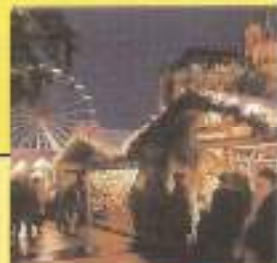
Inbegrepen:

- * 2x een uitgebreid ontbijtbuffet * 2x culinair 3-gangen diner, waarvan 1x Oosters buffet
- * Vervoer per luxe keurmerk touringcar * 4 GRATIS consumpties per persoon * 2 overnachtingen in het Schlosshotel

Reisprogramma 1e dag: Bezoek aan de kerstmarkt te Essen, bekend om zijn verlichting met de Essener Lichtweken, met een prachtige tocht door het Sauerland.

2e Dag: Bezoek aan de "oranjestad" Siegen met zijn historische centrum. Eventueel bezoek aan de kerk van Siegen, herhaaldelijk bezocht door Willem de Zwijger.

3e Dag: Bezoek aan Weihnachts-Wunderwelt in Gelsenkirchen een middeleeuwse kerstmarkt, opgeluisterd met een fascinerende American Christmas Dream markt.

7-Daags Kerstarrangement 2004 (Alles Inclusief / eigen vervoer)

Aankomst: Donderdag 23 December

Vertrek: Woensdag 29 December

Inbegrepen

- * 6 overnachtingen op half pensionbasis * 6x een uitgebreid ontbijtbuffet
- * 4x een culinair driegangendiner * 1x een viergangen kerstdiner
- * Tijdens de diners toepasselijke live-muziek * 1x een Oosters buffet

€ 499,-
p.p.

*** Bovendien zijn alle consumpties van 17.00 tot 24.00 GRATIS ***

Programma: Bustocht naar stuwmeer de Möhnesee. Avond met zwijntje schieten en sjoelen

Wandeltocht met koffie, drankje en warme lunch Keuze uit 4 "nieuwe autoroutes incl lunchpakket.

2e Kerstdag verrassingstocht incl kerstbrunch.

5-daags Oud en Nieuw Arrangement

Op basis van "alles inclusief" - eigen vervoer.

Aankomst: Woensdag 29 December

Vertrek: Zondag 02 Januari.

- * 4 overnachtingen op halfpensionbasis * 4x een uitgebreid ontbijtbuffet
- * Iedere avond een culinair driegangendiner * 1x een Oosters buffet
- * 's avonds tijdens het diner toepasselijke live-muziek
- * Oudjaars avond Koud-Warm Buffet met om 24.00 uur champagne.

€ 380,-
p.p.

Bovendien zijn alle consumpties van 17.00 tot 24.00 uur GRATIS

Programma: Verrassings bustocht, spelletjesavond, nieuwjaarswandeling met warme lunch, autoroute met lunchpakket etc.

ALLES INCLUSIEF WEEKEND AANBIEDING

Geniet van de prachtige herfst in het land van de 1000 bergen.

- * 2 overnachtingen op halfpensionbasis * 2x uitgebreid ontbijtbuffet
- * 2x een driegangendiner, waarvan 1x een Oosters Buffet.

*** Bovendien zijn alle consumpties van 17.00 tot 24.00 uur GRATIS ***

Aankomst: Vrijdag 19 november

Vrijdag 26 november

Vrijdag 03 december

€ 119,- p.p.

Voor reserveringen en informatie neemt u rechtstreeks contact op met het Schlosshotel. Onze Nederlandse staf zal u gaarne te woord staan. Tel: 00 49 2961 97940 / www.schlosshotel.nl

SOBAT

Officieel orgaan van VOMI-NL, Vereniging van organisaties, waarin de leden Veteranen, oud-vezetsmensen, oud-militairen, verwanten en sympathisanten kunnen vertegenwoordigen.
Verschijnt 6 keer per jaar.

Algemeen bestuur

Voorzitter
M. Vis
De Dierne 2
9051 HV Sliess
Tel/Fax: 058-2571929
E-mail: m.vis@veteranen.nl

**Vice-voorzitter/
Secretaris**
K.J. Orsel
Van Hobokenhaven 65
2995 HH Barendrecht
Tel. 0180-611612
Fax: 0180-625580
E-mail:
k.orsel@barendrecht.nl

**Penningmeester
2e penningmeester**
Vacature
P.J.G.M. te Wilsaart
Emmalaan 27
5751 JP Deurne
Tel. 0485-512051
E-mail: p.tewilsaart@veteranen.nl
Banknummer: 1804.20.143
4505.91.300

2e secretaris
Vacature
L.v.v. VOMI Nederland, Deurne
H.M. Vos
Maaslandijk 11
5231 RB Kerfdrif
Tel/fax: 0418-683475

Vz. Sec. Comm.
W.F. P. Dals
Stellingerweg 104
8475 EJ Rijsholtpade
Tel. 0561-688772
Mobiel: 06-15100579
Fax: 0561-688540
E-mail: wpatso@usa.net

Lid
Th.J.A. Ramp
Albrosstraat 14
2352 EG Leidsdorp
Tel: 071-3410938
E-mail: Theoramp@cs.com

Fonds Sociale Zorg

Beheerder
Leen van Eijk
Tel/fax: 035-6853373

Voor gegevens zie binnenblad
Assistent beheerder
Tjibbe J. Gaastra
Tel/fax: 0172-602452

Propagandist
Joyce F. Stamwood-van Vark
Tel. 0310-636160

Redactiecommissie

Voorzitter: K.J. Orsel (zie onder bestuur)

Secretaris (Redactieadres)
R. Grit
Balloo 90, 9458 TD Balloo
tel/fax 0592 - 241 361
e-mail: grit@veteranen.nl

Lid
(Boekbespreking en
interviews)
J. Zwaan
H. Floorlam 4
3972 WH Driebergen
Tel. 0343-539070

Lid
J. Mol

Doelstellingen

De vereniging heeft ten doel:

- Het behartigen van de ideële, materiële en immateriële belangen van haar leden.
- Het behartigen van de belangen van de nagelaten betrekkingen van hen, die als gevolg van directe militaire dienstverrichtingen om het leven kwamen of ten gevolge daarvan invalide werden.
- Het ijveren voor het blijvend eren en herdenken van hen die gevallen zijn tijdens militaire dienstverrichtingen alsmede van hen die tijdens, door of tengevolge van krijgsgevangenschap, ziekte of ongevallen in of door de militaire dienst zijn overleden
- Het bevorderen van het saamhorigheidsgevoel bij en de kameradschap tussen de leden van haar lid-verenigingen
- Het bevorderen van contacten met gelijkgestemde nationale en internationale organisaties

Beginnselen

De vereniging tracht gestelde doelen te verwezenlijken.

los van elke partijpolitieke richting, levensovertuiging of religie.

De vereniging staat open voor samenwerking met verenigingen, die zich op overeenkomstig terrein als de VOMI-NL bewegen en aanverwante doelstellingen nastreven.

Raad van Advies

Voorzitter M.M. Bekker, reserve Luitenant-kolonel der Artillerie b.d.

Leden
H.F.G.M. van den Boom, Luitenant-kolonel der Jagers,
Staf Inspecteur-Generaal der Rijgmacht.
Dr. E. Bouman, Brigade-generaal der Artillerie b.d.
Des. W.A. Broeder, Kolonel der Koninklijke Mareschaussen
Chief Kabinet BDP
H.F. Coopmans, Brigade-generaal der Jagers b.d.
W. Epke RMWO, Brigade-generaal der Infanterie b.d.
Des. P.L.M. Everts, Kolonel der Jagers,
Chief Staf 1 Divisie "7 December".

Ledenadministratie

G.M. Postmaas-Determan
Amstelpad 17
3161 EA Rozenburg
e-mail: vomida@hotmail.com

Correspondentie:

1. Opgeve nieuwe leden, adreswijzigingen, bericht van overlijden e.d. richten aan de secretaris van de vereniging waartoe men behoort. Zie secretariaatsadressen onder "VERENIGINGSLEIDERS"

2. Zaken VOMI betreffend richten aan de secretaris Algemeen Bestuur

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden artikelen in te korten en/of veranderingen aan te brengen of, zonder opgaf van reden, niet te plaatsen.

De redactie kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van de geplaatste artikelen.

De artikelen geplaatst in dit blad behoeven niet noodzakelijk de zinswijze van het algemeen bestuur weer te geven.

Overname van artikelen is toegestaan mits met bronvermelding.

Opmaak: PENN Communicatie, Leeuwarden, Maaij@penn.nl
Druk: Koninklijke De Swart, Den Haag

Website VOMI-NL:
www.vomi-nederland.nl

**Sluitingsdatum
inzenden kopij:**

Nr. 98 29-10-2004

Bij de voorplaat

Brug vol helden

Donderdag 16 september hieldge een Gelredome vol schoolkinderen de helden van de Slag om Arnhem. Het was een zeer emotionele gebeurtenis voor oude strijders, die zestig jaar geleden in bloedige strijd vele kameraden verloren. Velen hadden een lange reis gemaakt om dit moment mee te maken. Zij staken, nu in vrede, de Waalbrug over. Het was voor hen onvergetelijk.

De hartverwarmende manifestatie vond plaats in de week waarin de KNVB en de Nederlandse politiek zich terecht druk maakten om omwaardige spreekkoren in een ander voetbalstadion. In Den Haag verlaagden 'voetbalsupporters' zich weer eens tot verbale agressie jegens enkele Ajax-spelers.

Groter contrast dan tussen zondag 12 en donderdag 16 september was nauwelijks denkbaar. Het gaf ook precies aan waar de spanningsvelden in de huidige samenleving liggen. Er zijn massa's goedwillende jongeren die als kind al respectvol kunnen omgaan met ouderen die hun waardering verdienen. Er zijn altijd en overal ook raddraaiers en meelopers

die de sfeer bederven. Het verschil zit niet zelden in het voorbeeld dat door opvoeders wordt gegeven en de reactie van volwassenen.

Opmerkelijk was de waarneming van één van de oud-strijders, dat hij werd bejubeld terwijl tijdens de slag toch veel was vernield. Kennelijk wordt nu geaccepteerd dat zonder strijd geen overwinning wordt geboekt, en dat zelfs een verloren slag in historisch perspectief zin kan hebben.

Even opmerkelijk was ook de aandacht die nu eindelijk wordt besteed aan het heldhaftig optreden van Poolse strijders. Zij zijn lange tijd ondergewaardeerd. Hun commandant stierf anoniem als arbeider in Engeland, anderen werden in communistisch Polen vijandig bejegend. Het is, zoals ook Prins Bernhard terecht opmerkte, een schandaal hoe met hen is omgegaan.

De herdenkingsfestiviteiten in Arnhem vormden de afsluiting van een reeks memorabele momenten, waarbij vetera-

Saamhorigheid

In het augustusnummer noemde ik luitenant-generaal Van Baal, die ons graag herinnerde dat Nederland na de Tweede Wereldoorlog alleen militairen heeft uitgezonden ten behoeve van orde en vrede. Dat doet Nederland, in samenwerking met andere landen, nog steeds.

Helaas werden onze bedoelingen in Indië en Nieuw-Guinea vaak in een verkeerd daglicht gesteld. Maar ieder die de geschiedenis van onze uitzendingen kent, weet dat alle democratische partijen in het parlement unaniem hebben ingestemd met ons vertrek.

Van enige koloniale ambitie was dan ook geen sprake. Op 7 december 1944 maakte Koningin Wilhelmina bekend dat Indië zelfstandig diende te worden. Daar was, na het verslaan van de Japanners, eerst orde en vrede voor nodig. Dat was dan ook

onze enige opdracht, nl. ten dienste van de volkeren van Indië op te treden om het proces van zelfstandigheid in goede banen te leiden.

In principe zijn alle latere uitzendingen daarop gebaseerd.

Toen 19 jaar geleden de Vomi werd opgericht, was dat door en ten behoeve van de veteranen die in Indië en Nieuw-Guinea gediend hebben.

Saamhorigheid en kameraadschap zijn daarbij kernwoorden. Bij de oprichting bestond er een groot gevoel van onbehagen over de onrechtvaardigheden die ons zijn aangedaan. Dat heeft geholpen. De veteranen staan in de belangstelling. Niet dat we er al zijn, maar er is veel bereikt.

Dat komt niet alleen ons ten goede, maar het heeft ook geleid tot meer verantwoordelijkheid van de rege-

ring bij latere uitzendingen.

Soms merk ik dat er nog wel eens sprake is van kleinering van latere uitzendingen. Wij hebben veel langer gediend, onder vaak veel moeilijker omstandigheden. Dat kan niet worden ontkend, evenmin als we zien dat onze kinderen en kleinkinderen, maar ook ouderen, het in het algemeen beter hebben dan vroegere generaties. Daar zijn we dankbaar voor.

Jonge militairen hebben het misschien beter, maar nog steeds zetten zij zo nodig hun leven in om hun taak te vervullen. Daar mag niet lichtvaardig over worden gedaan. Ik ben trots op deze veteranen en vind dat ook zij recht hebben op saamhorigheid en kameraadschap.

Inhoud

Bij de voorplaat, Van de voorzitter	3
Oost west, thuis best?	4
Abdulgani's duim/Laatste opname	6
Nieuw veteranenbeleid	7
Veel plannen, beperkt budget	8
Van alle tijden	9
Overige herdenkingen	11
Bandjermasin, Oosters Venetië	13
Boekbespreking	14
Reünies	15
Onthullingen	16
Grenadiers en Jagers	17
Verenigingsnieuws	18
Veteranendag in Utrecht	25
Sociaal Fonds	26
Nieuwe leden Sobat	27
In Memoriam	29

nen van 1940-45, Indië, Nieuw-Guinea en andere strijdtonelen centraal stonden. Bij al die gelegenheden werden goede woorden gesproken; u vindt er in dit nummer vele voorbeelden van. En steeds kwam aan de orde hoe een jonge generatie zich kan laten inspireren door helden die voor een 'toen' als goed en rechtvaardig ervaren zaak streden. Door hen waardig te behandelen toont een samenleving en een cultuur haar kwaliteit. Respect voor de ander, ook voor de oudere en voor de strijder die soms impopulaire missies moet volbrengen, is daarbij het centrale thema.

Klaas Jansma

Van de Voorzitter

Minnie Vis

Welkom thuis, stond op het bord boven de deur. Ze meenden het. Maar veel geduld had de samenleving niet. Een gedemobiliseerde moest niet zeuren. De opvang van uit Nederlands-Indië teruggekeerde militairen.

'Oost west, thuis best?'

Opgevangen, niet begrepen

De eerste stap op de weg naar demobilisatie

De baas had een ander op zijn plaats benoemd. Collega's waren naar hogere functies gepromoveerd. Op zijn slaapkamer thuis lag nu een broer. Familie en bekenden wilden sterke verhalen horen, geen klachten. En dokter noch dominee hadden een recept voor nachtmerries en woede-aanvallen.

Zo ongeveer schetst onderzoeker dr. Hans Meijer de wereld waarin veel oud-Indiëgangsters na hun terugkeer in Nederland terecht kwamen. Hij doet dat in een artikel met de prikkelende titel (met vraagtekens en tussen aanhalingstekens) 'Zo snel mogelijk gedumpt? Het maakt deel uit van het ook al van een vraagteken voorziene 'Oost west, thuis best?', een onder redactie van Martin Elands samengestelde bundel over 'De opvang van uit Nederlands-Indië teruggekeerde militairen 1948-1951'.

Meijer geeft een genuanceerd beeld. Aan de ene kant probeerde de over-

heid de nieuwe veteranen zo goed mogelijk tegemoet te komen. Ze kregen een paar centen voor de eerste levensbehoeften (300 plus meestal een bonus van 100 en 70 gulden) met een rantsoen sigaretten. Ze hadden recht op voorrang bij woningtoewijzing in een overigens uiterst krappe huizenmarkt. De oude werkgever was verplicht ze weer in dienst te nemen – en als dat niet lukte hadden ze onder gunstige voorwaarden recht op een goede vakopleiding. Bij thuiskomst werd meestal voor een kopje thee en een rokertje gezorgd door de gemeente. De familie kon een welkomstbord lenen. Materieel gezien viel er niet zo veel aan te merken op de eerste stappen in de demobilisatie.

Deze werden onder auspiciën van de demobilisatiecomité's, verenigd in een Nationale Demobilisatie Raad (NDR), gezet.

Bitter weinig

Op geestelijk terrein had de samenleving bitter weinig te bieden, schrijft Meijer. De toon was gezet door 'flinke' bevelhebbers en geestelijk verzorgers, die weinig van zielenknijperij moesten hebben. De Hollandse (en de Friese, de Groningse of de Limburgse) soldaat was wars van poespas, betoogden ze. Van problemen met Indische ervaringen moest niet te veel drukte worden gemaakt – tenzij het om tropenkolder ging natuurlijk. Maar dat laatste kwam vrijwel alleen voor bij 'instabiele figuren' die eigenlijk niet uitgezonden hadden moeten worden.

Snel aan het werk en de draad weer oppakken was de beste medicijn. Die houding, waar eerder al ex-dwangarbeiders en overlevenden uit concentratiekampen op waren gestuit, had vooral vervelende gevol-

gen als het thuis misging. Als het niet meer klikte tussen jonge echtelieden, als het op 't werk tot ernstige conflicten kwam, was er feitelijk geen opvang.

Meijer kiest ook in de beschrijving van deze situaties voor de nuances. Hij toont begrip voor de thuisblijvers die er soms weinig van snaptten, vanuit het perspectief van de thuisgekomen Indiëganger die niet altijd makkelijk in de omgang was. Hij noemt de successen ook, zeker waar het de maatschappelijke inschakeling van de eerste generatie gedemobiliseerden betreft.

Bedonderd

De algemene problematiek werd veel ernstiger toen de strijd op Indië uitzichtlozer werd. Meijer geeft een aantal reacties weer van OVW-ers en dienstplichtigen wier dienstdag zonder veel toelichting werd gerekent. Militairen die de koffers al hadden gepakt – soms al onderweg naar huis waren – werden weer naar het front gestuurd. Daar werden ze helemaal cynisch van toen de onbegrijpelijke politiek hun overwinningen op het slagveld vertaalde in nederige vredesverdragen.

Meijer citeert militairen die zich bedonderd voelden en bang waren alsnog voor een verloren zaak te sneuvelen. Hij beschrijft ook het naargeestige effect dat deze confrontatie met de barre werkelijkheid op de demobilisatie had. Daar kwam nog bij dat na de eerste na-oorlogse jaren de spoeling op de arbeids- en de huizenmarkt dunner werd en de eisen van burgers hoger.

Voor tienduizenden gemobiliseerden was er geen volwaardige arbeidsplaats, geen woning, geen vrolijk perspectief. Dat werd de mannen ginds ook aan het verstand gebracht door uit Nederland overgekomen 'voorlichters'.

Bij deze problemen kwam de psychische belasting van de nederlaag,

Misschien werden de teruggekeerden nog wel 'helden' genoemd, maar ze werden het symbool van een door Nederland verloren strijd. En toen begon de eerste kritiek op het optreden in Indië ook te komen (Westerling!). Geen wonder dat het peil bij velen tot beneden nul zakte, wat Prins Bernhard als Inspecteur-Generaal van de Strijdkrachten er in individuele gevallen ook aan probeerde te doen.

Tropenkolder

Hans Meijer beschrijft zonder te verwijten, Stef Scagliola kiest een vergelijkbare benadering in haar schets van de opvang van Indiëgangers met psychische problemen. 'Met tropenkolder in de polder' heet deze bijdrage, een wat verwarrende titel. Want er waren veel meer ziektebeelden dan deze ene, de totale ontreding van een onder te langdurige en te zware druk bezweken frontsoldaat.

Veel leidinggevend, en ook artsen en geestelijk verzorgers, begrepen er weinig van. Ze werden in hun weerstand tegen 'geestelijke zwakheid' soms bevestigd doordat veel versneld naar huis gestuurde soldaten onderweg een 'wonderbare genezing' doormaakten. Die vertrokken ziek uit Indië en stapten ogenschijnlijk gezond en normaal op de kade in Rotterdam. 'Dissimuleren' citeert Scagliola ergens, een prachtige term van onbegrip. Ook hier de nuance: het Nederlandse leger had in vergelijking met andere

landen vrijwel geen oorlogservaring. Waar Britten, Fransen, Duitsers, Russen en Amerikanen bij tal van grote oorlogen betrokken waren, had Nederland anderhalve eeuw vrede en neutraliteit, en aanpassing bij bezetting, gekoesterd. Slechts enkele psychiaters droegen kennis van de diagnostiek en behandelmethoden die bijvoorbeeld Britse collega's in en na de Eerste Wereldoorlog ontwikkelden. Ze werkten voor het merendeel ook in inrichtingen, eilandjes op grote afstand van de 'normale' samenleving.

Zo'n speciale inrichting werd voor ernstige gevallen uit Indië ingericht in Austerlitz. Daar kwam het werken in groepen en met creatieve therapie tot ontwikkeling, naast de traditionele combinatie van gesprek en fysieke arbeid. Verfijnde psychofarmaca waren er nog niet; behandelars moesten werken met slaap- en kalmeringsmiddelen en in ernstige gevallen electroshocks.

Versnippering

Het beeld van versnippering in de opvang dringt zich op alle bladzijden op, met ernstiger gevolgen nog dan de soms ook aanwezige ontkenning en verwaarlozing. Heel schrijnend komt het gevolg hiervan tot uitdrukking in de beschrijving van de ervaringen van partners van Indiëgangers door Hinke Piersma. 'De vergeten meisjes' konden feitelijk nergens met hun problemen terecht. Dat konden ze niet tijdens de lang uitgerekte periode van een-

OPROEF VAN DE CENTRALE WERKEGEVERSORGANISATIES

NA DRIE JAAR STENOON
WILLEN DE NIET-GUNSTEN
DE SOLDATEN UIT INDOONESIË
HEBEN RECHT OP VRIJWILLIGHEID
BIJ HET ARBEIDSGEBIED.

Actie voor het inschakelen van oud-Indiëgangers in de Wederopbouw-economie van de Centrale Werkgeversorganisaties, 1 juli 1949. Drie procent van de arbeidsplaatsen moest voor Indiëgangers gereserveerd worden. Van de 63.000 betrokken militairen was een jaar later nog maar 6% werkloos, waarvan de helft korter dan een maand.

zaamheid, waarin ze het moesten doen met vaak oppervlakkige briefjes uit Indië – want over echte problemen werd veelal niet geschreven. En waar moesten ze aankloppen als ze een zwaar geschonden geliefde terugkregen die als vrolijke, idealistische man was vertrokken? Zij kregen geen medaille voor 'orde en vrede', maar mochten dankbaar zijn als ze ergens een luisterend oor zonder (voor)oordeel vonden. Hoe kort dit laatste opstel ook is, het verhaal van Piersma geeft een indringend beeld van de behandelde problematiek. Het hele drieluik geeft een verdieping aan onderzoeksgegevens die de afgelopen jaren zijn verzameld en neergelegd in diverse actuele publicaties. Het drama van de onbegrepen gedemobiliseerde Indiëgangers was veel meer een kwestie van onwetendheid, onhandigheid en samenloop van omstandigheden dan van botte onwil en onverschilligheid.

Klaas Jansma

'Oost west, thuis best?' onder eindredactie van Martin Elands is een uitgave van het Veteraneninstituut.

Een warm welkom

SORBAT

Dr. Roeslan Abdulgani had in december 1948 een hoge functie op het Departement van Voorlichting van de Republiek in Djoekarta. In later jaren bekleedde hij ondermeer diverse ministersposten.

Abdulgani's duim

"Ik had op die 19e december een deel van de dag doorgebracht met het verbranden van papieren. Ik behoorde tot de laatsten die vertrokken. Met mijn schrijfmachine achter op mijn fiets gebonden, sloeg ik de weg in naar het Zuiden; in die richting lagen de bergen waar we veilig zouden zijn voor de Nederlanders. Ik maakte me niet al te veel zorgen, want het schieten, dat de hele dag al te horen was geweest. Klonk nog ver af. Plotseling hoorde ik het jankende geluid van een duikend vliegtuig. Omhoogkijkend zag ik een Nederlandse jager bijna recht op me afkomen. Ik stopte, sprong van mijn fiets en zocht dekking onder een boom. Meteen daarop was er een explosie en raakte ik buiten kennis. Toen ik weer bij mijn positieven kwam, zag ik dat van de andere

mensen, die een toevlucht hadden gezocht onder mijn boom, er twee niet meer leefden. Anderen waren zwaar gewond; overal was bloed. Zelf was ik een paar vingers kwijt van mijn rechterhand en had ik een gat in mijn schouder. Ik werd naar een ziekenhuis gebracht, waar onze dokters zich allereerst bezighielden met die schouder. Later, toen de Nederlanders de stad hadden ingenomen, werd ik overgebracht naar een ooglijderskliniek, die als veldhospitaal dienst deed. Ik werd daar behandeld door Nederlandse artsen. Hun namen herinner ik me nog: Jansen, Kostier en Pollegraaf. Op een dag bekeek één van hen, ik meen dat het dokter Jansen was, mijn hand en zei: "Dat moeten we nog maar eens opereren. Ik zal proberen

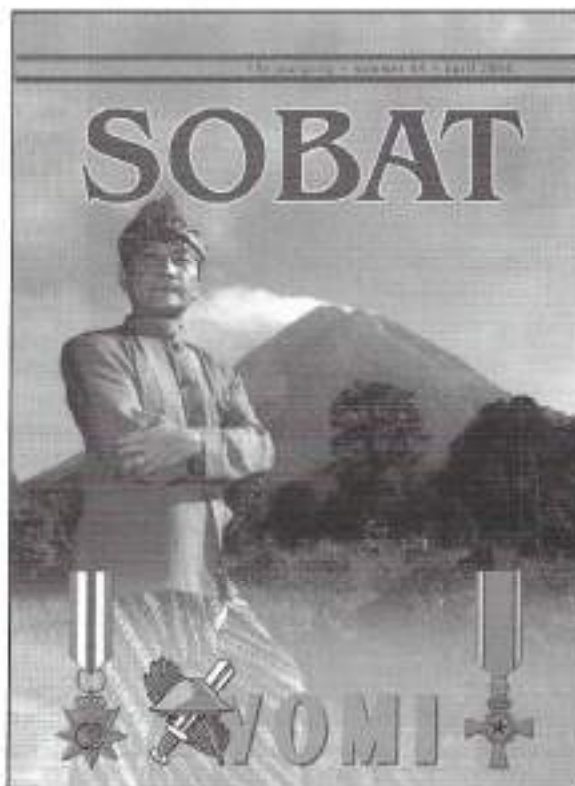
dat stompje duim voor u te redden, dan kunt u tenminste nog schrijven". Nou, ik heb er mee geschreven. Meer denk ik, dan heel wat Nederlanders lief is geweest. Artikelen, brochures, wetsvoorstellen, rapporten, lezingen; ik heb ze in de jaren die volgden bij honderden op papier gezet. Ook schreef ik vaak de teksten voor de redevoeringen van President Sukarno. En daarin werd meestal niet veel vriendelijks gezegd over Nederland en de Nederlanders. Ik denk dan ook wel eens: als die goede dokter Jansen tevoren gewesten had

(Overgenomen uit de uitgave "Zelfportret" van de 31e Ilupva) Ingezonden door J. v.d. Ham.

Laatste opname van sultan

De Koninklijke Rijstafel

In de TV uitzending van "De Koninklijke Reistafel" besteedt Lonny Gerungan niet alleen aandacht aan de vele culinaire tradities aan de hoven in Indonesië, maar hij gaat de kijker ook een blik in de paleizen van de Sultans, Koningen, Prinsen en Prinsessen op de verschillende eilanden geven. De ontmoeting van Lonny met de susuhan Buwono XII, de Sultan van Solo, mag wel bijzonder genoemd worden. De susuhan (of Sultan) verleende Lonny gastvrij onderdak in zijn kraton, waar hij met zijn familie zijn 81e verjaardag vierde.

Niemand wist dat Lonny Gerungan en zijn crew er de laatste filmopnamen van de susuhan maakte.

In de derde week van juni werd bekend dat de susuhan in zijn slaap was overleden. Van de gehele TV uitzending van de "Koninklijke Reistafel" is een dubbel DVD uitgebracht. Het bestelnummer van deze DVD luidt: VNC.DVD.20313. Info: www.lonnys.info Verdere info: Santl BV/Lonny's, Postbus 90360, 1006 BJ Amsterdam, Tel. 020-4118263/Fax 020-6157883; E-mail: info@lonnys.info

Amper verschenen werd het 'Advies Veteranenzorg' van Luitenant-Generaal C. de Veer uiterst kritisch becommentarieerd. De PvdA organiseerde samen met de militaire vakbonden AFMP/FNV en VBM/NOV op 29 juli een 'rondetafelgesprek'. Checkpoint deed daarvan verslag in het septembernummer. Is de zorg voor veteranen een zaak van Defensie, of verdient samenwerking met particuliere organisaties de voorkeur?

Nieuw veteranenbeleid

Discussie barst los

De Veer leek wat bedruisd van de kritiek die tijdens de PvdA-hoorzitting met name van de zijde van de Bond van Nederlandse Militaire Oorlogs- en Dienstsachtoffers (BNMO) werd geuit. Volgens voorzitter Louis Timmermans van de BNMO dreigt uitholling van de functie van het Veteranen Instituut (Vi) als Defensie de verantwoordelijkheid voor de zorg aan zich trekt. Hij stoort zich aan het feit dat de private zorg in het advies niet, of in ieder geval te weinig, genoemd wordt. Dit terwijl de BNMO 6,5 miljoen euro per jaar aan zorg voor veteranen, oorlogs- en dienstsachtoffers en hun gezinsleden spendeert. Anderen, als voorzitter Martin Zijlstra van het Veteraneninstituut en Albert Lok van het Veteranen Platform, vinden de adviesnota te beperkt van opzet. Zij bepleiten meer overleg met de veteranen zelf, voordat nieuw beleid de bestaande verhoudingen doorkruist. De Veer bleek 'verrast' door het wantrouwen dat uit deze reacties sprak. Hij wil, zei hij, geen afbreuk doen aan het functioneren van het Vi, maar er juist iets aan toevoegen. Namelijk: een veel betere registratie, betere voorlichting aan eerstelijns hulpverleners, meer duidelijkheid, ook voor jonge veteranen en een heldere, onafhankelijke klachtenregeling. In zijn visie is Defensie daarvoor als werkgever verantwoordelijk. In die verantwoordelijkheid, en de onafhankelijkheid van zorginstanties en klachtenafhandeling, ligt de kern van de in Checkpoint weergegeven kritiek. Met op de achtergrond natuurlijk de vrees dat de nog prille samenwerking tussen 'privaat' en 'publiek' via het Veteraneninstituut al weer op de tocht staat terwijl over

de kwaliteit van het werk nog geen oordeel kan worden uitgesproken.

Open gesprek

De VOMI heeft zich formeel nog niet uitgesproken over de adviesnota van De Veer. Bij vorige gelegenheden hebben meerdere bestuursleden wel aangedrongen op open overleg tussen betrokkenen over de vormgeving van het toekomstig beleid. Voorzitter Minne Vis: 'Ik stoort me aan de toonzetting van de kritiek in

Arbeidsomstandigheden en arbeidsongeschiktheid. De werkgever kan zich in de zorg voor zijn personeel niet verschuilen achter particuliere instanties. Hij is zelf verantwoordelijk voor de gevolgen die werkomstandigheden voor zijn medewerkers hebben.' Als dat duidelijk is, kan er voldoende ruimte overblijven voor samenwerking met particuliere instanties als de BNMO.

Het is volgens Vis goed dat deze verantwoordelijkheid in de Nota van De Veer onomwonden is omschreven. En ook dat er in registratie, coördinatie en voorlichting heel wat verbeterd kan worden. Daar mag volgens hem de politiek, bij verdere vormgeving van het veteranenbeleid, ook niet aan tornen. Verder vindt Vis dat bestaande structuren niet heilig zijn. 'Er is nog wel wat aan te verbeteren. Dat is vorig jaar wel gebleken uit de discussies rond de opgelegde bezuinigingen, waarbij het vrij vervoer op de tocht kwam te staan. Veteranenorganisaties als de VOMI moeten daar eerder en volwaardiger bij betrokken worden.'

Daarbij moet volgens Vis niet uit het oog worden verloren dat de discussie om toekomstig beleid gaat, waar nieuwe generaties veteranen van moeten profiteren. 'Uit terecht klachten van Unifilers en andere deelnemers aan vredesmissies blijkt wel dat alles nog lang niet perfect is geregeld. Het Advies van De Veer kan een waardevolle bijdrage zijn om bestaande knelpunten op te lossen.' Bezuiniging is daarbij volgens Vis niet aan de orde. 'Het gaat om de kwaliteit.'

Klaas Jansma

Reactie VOMI

Het VOMI-bestuur vindt het passend om met het geven van een reactie op het Advies-De Veer te wachten op de aanbiedingsbrief van de Staatssecretaris. In algemene zin staat het VOMI-bestuur achter de aanbevelingen van De Veer, mits die deel uitmaken van een nog uit te brengen uitgebreide Veteranennota. VOMI is voorstander van het instellen van een onafhankelijke Ombudsfunctie voor klachten en opmerkingen.

Checkpoint. Er worden nu weer allerlei harde standpunten ingenomen, alsof er van de nota van De Veer niets deugt. Dat gaat me veel te ver. De discussie is nog maar pas begonnen.'

Vis stelt met nadruk dat ook volgens de VOMI het Veteraneninstituut een waardevolle instelling is dat goed werk doet. Maar dat doet volgens hem niets af aan het feit dat Defensie in de huidige arbeidsverhoudingen haar verantwoordelijkheid voor zorg en nazorg moet nemen. 'Dat is ook de strekking van de wetgeving op het punt van

Er komt geen speciaal NIOD-onderzoek naar de Bersiap-periode. Wel wordt de onderzoeksperiode van de deelstudie 'Schade en rechtsherstel' zodanig verlengd dat uitgebreider aandacht aan deze periode besteed kan worden. Staatssecretaris Ross verstrekt hiertoe een aanvullende onderzoeksopdracht aan het NIOD.

Veel plannen, beperkt budget

December 2000 beloofde toenmalig minister Borst aan de Tweede kamer een breed historisch onderzoek naar de schade en het rechtsherstel van de Indische gemeenschap tijdens de Japanse bezetting en tijdens de Bersiap. Een jaar later kwam dit laatste onderzoeksdeel niet in het contract tussen het NIOD en het ministerie van VWS voor. Reden voor diverse fracties om tijdens het Algemeen Overleg over Oorlogsgetroffenen op 4 februari 2004 de regering aan eerdere toezeggingen te herinneren.

Kamerlid J. Rijkstra (VVD) onthulde in zijn herdenkingstoespraak bij de bijeenkomst van de Stichting Herdenking 15 augustus 1945 als ondervoorzitter van de Tweede Kamer dat dit resultaat heeft gehad. Staatssecretaris Ross stelde in een brief naar aanleiding van dit overleg dat 'er geen wetenschappelijke reden aan te voeren is om naar de Bersiapperiode een afzonderlijke studie te verrichten die los staat van de daaraan voorafgaande en de daarop volgende periode.' Voor een goed begrip van de problematiek van schadevergoeding en rechtsherstel zou deze onderdeel moeten zijn van een beschrijving van de periode van de Japanse capitulatie in augustus 1945 tot aan de soevereiniteitsoverdracht in december 1949. Maar op basis van informatie van het NIOD en nader overleg met het Indisch Platform heeft ze wel besloten de onderzoeksperiode te verlengen, zodat toch uitgebreider aandacht kan worden besteed aan de Bersiapperiode. Het gaat hierbij om het algemene beeld, niet om individuele vragen rond schadeloosstelling.

Niets geleerd

De heer Rijkstra vertelde dat hij, geboren in 1955, van de Indische geschiedenis in het tijdvak 1945-1949 'vrijwel niets' had meegekregen tijdens de geschiedenislessen op school. Op de middelbare school kwamen de leerlingen niet aan de Tweede Wereldoorlog toe, laat staan aan de Japanse bezetting van, toen nog, Nederlands Indië. Tegen die achtergrond is het begrijpelijk dat Rijkstra de staatssecretaris vroeg om een nationaal historisch museum op te zetten in relatie tot WO II, 'waarbij natuurlijk ook onze betrokkenheid bij de oorlog in Azië aan de orde moet komen.' Ross ging hiermee verder: 'het uitgangspunt voor de jeugdeducatie is om op basis van het verhaal van de Tweede Wereldoorlog bewustwordingsprocessen op gang te brengen over de betekenis van grondrechten en van fundamentele waarden en normen in het verkeer tussen staten, tussen overheid en burgers en tussen burgers onderling...' Eerder stipte zij de Stichting Actueel Verleden aan, die in 2008 wil komen met de *Boulevard van het Actuele Verleden* op een locatie in Den Haag. Rijkstra pleit daarentegen voor een virtueel museum op Internet. 'Het moet zeer toegankelijk zijn voor bijvoorbeeld het niveau van voortgezet onderwijs.' Daar moet wel geld voor zijn, en dat kon wel eens een probleem worden. 'Ik heb begrepen dat er voor de 16,5 miljoen euro die de Stichting Het gebaar beschikbaar heeft, 400 aanvragen zijn ingediend voor een totaalbedrag van 75 miljoen euro.' Duidelijk is, aldus Rijkstra, dat de oorlogsgeschiedenis van Nederlands Indië daarbij niet mag ontbreken. Centraal daarbij

staat de vraag 'hoe haal je de oorlog uit de mens' als variant op de bekende leus van War Child.

Indringend

In zijn toespraak schetste Rijkstra een indringend beeld van wat de oorlogsgetroffenen in de Bersiapperiode hebben doorgemaakt. 'Het is een wonder dat nog zo'n tienduizend van de ca. negentigduizend mensen uit de kampen het vermogen en de moed hadden onmiddellijk op zoek te gaan naar hun familieleden.' De chaos en het geweld waarin ze terecht kwamen, tart elke beschrijving. Het totaal aantal slachtoffers tijdens de Bersiap belooft volgens de Stichting Pelita rond 3500 geïdentificeerde doden en 20.000 vermisten. Maar het kunnen er meer zijn. 'Verdwenen van de aardbodem...' Rijkstra trok een vergelijking met oorlogsgeweld dat tegenwoordig dag in dag uit via het beeldscherm 'direct je huiskamer binnendringt'. 'Veel van de ouderen onder u, met traumatische herinneringen aan die periode in uw moederland, maar ook de 'jongens' die later naar de Oost werden gezonden, worden de laatste jaren bijna dagelijks herinnerd aan die tijd. De oorlogshandelingen en gruwelijke misdaden zorgen er wel voor dat je geen rust krijgt.' Daarom stond de Kamer terecht stil bij het feit 'dat de capitulatie van 15 augustus 1945 in Nederlands Indië voor velen nog geen bevrijding betekende en er juist na die datum meer slachtoffers zijn gevallen dan in de jaren daarvoor.'

Klaas Jansma

Op woensdag 25 augustus 2004 vond voor de twaalfde keer de jaarlijkse herdenking in het Rengerspark in Leeuwarden bij het monument "De Deadenwacht" plaats. Herdacht werden de 168 uit Friesland vertrokken militairen die tijdens hun plichtsvervulling omkwamen in voormalig Nederlands-Indië en/of Nieuw-Guinea in de periode 1945-1962. Er waren ruim 650 belangstellenden aanwezig.

Van alle tijden

In het openingswoord heette de voorzitter, de heer M. F. Koopmans, allereerst de familieleden en/of nabestaanden van de omgekomen militairen welkom. Daarna heette hij onze "vaste medewerkers" lady-speaker Mevr. R. Vries- de Heer en de declamatrice Mevr. A. G. Steenstra welkom en vervolgens de vertegenwoordigers van de militaire en burgerinstanties, waarbij hij met name de volgende personen noemde:

De heer P. A. Bijman, Loco-Commissaris van de Koningin in de provincie Fryslân, alsmede de Kabinetschef van de Commissaris Mr. Velthuis van Santen; de heer G. Krol, Loco-Burgemeester van de Gemeente Leeuwarden; Luitenant-Kolonel G. S. de Graaf namens de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht en der Veteranen; Luitenant-Kolonel J.W. Metzger, Commandant Regionaal Commando Noord, namens de Koninklijke Landmacht; Luitenant-Kolonel T. Frieswijk, waarnemend Commandant Vliegbasis Leeuwarden, namens Commandant en Personeel Vliegbasis Leeuwarden; Sergeant-Majoor B. J. Arnts namens de "Band Oud -Strijders 7 December Divisie"; Mr. W. Zijlstra, voorzitter Veteraneninstituut Nederland en de heer P. Wagenaar, Korpschef Regio Politie Fryslân.

Tot slot deelde Koopmans nog mee dat vandaag, 25 augustus, om 12.00 uur plaatselijke tijd, op de vijf erevelden in Indonesië namens de Stichting kransen zijn gelegd door de Oorlogsgravenstichting.

Alle tijden

Na de openingsmuziek van Het Friesch Seniorensorkest onder leiding van G. Heeringa, kreeg Ir. R. W. P. Kortenhorst, lid van de Tweede Kamer, het woord.

Zijn herdenkingsrede had als ondertitel "Van alle tijden". Hiermee bedoelde hij de pijn van de nabestaanden en familieleden van alle

omgekomen militairen uit de Indië-periode, maar ook de omgekomenen uit de latere perioden waar Nederlanders hun hoogste offer hebben gebracht. Deze pijn van alle tijden hebben ook de teruggekeerde militairen aan de lijve ondervonden door het onbegrip van overheid en andere organisaties, en van vrienden en bekenden die hen niet begrepen gedurende een lange reeks van jaren. Na hun terugkomst uit toenmalig Nederlands-Indië en/of Nieuw-Guinea was het motto in het thuisland "Niet zeuren maar aanpakken". "Opvang, trauma's en onverwerkte emoties" waren onbekende begrippen. Er was nauwelijks of

den die in vredesmissies onder gevaarlijke omstandigheden hun plicht deden. Hierbij herinnerde hij de aanwezigen aan Sebrenica waarbij het tien jaar moest duren voor Nederland te weten kwam dat zij daar hun plicht goed hadden vervuld en hun dus niets viel te verwijten. Wij zijn vandaag bijeen om de 168 omgekomen militairen die uit Friesland naar Voormalig Nederlands-Indië en/of Nieuw-Guinea vertrokken in de periode 1945-1962 te gedenken. En gedenken is meer dan alleen weten van "toen en toen is dat gebeurd en deze mensen kwamen om...". Gedenken is boven alles, tot in iede-

De krans van "Stichting Indië-monument Friesland" werd gelegd door de tweeling Louise en Pietrix Wijma, kleindochters van het overleden bestuurslid Alle Wijma.

helemaal geen ruimte om die pijn te delen. Men wilde niet weer aan een oorlog herinnerd worden. Dit heeft heel lang pijn gedaan, die alleen maar werd begrepen door hun vrienden die er ook geweest waren en alles ook hadden meegemaakt.

Dezelfde ervaringen hebben helaas ook de militairen moeten ondervin-

re tel van je lichaam, je realiseren wat het is om onder doodsdreiging te zijn, om met risico voor je eigen leven iets te betekenen voor anderen. Gedenken is in de eerste plaats tot steun van de nabestaanden, maar het is ook een permanente opdracht aan jezelf. Een opdracht van alle tijden.

De eerste Fries die sneuvelde in

SORBAT

voormalig Nederlands-Indië was Gerrit de Jong uit Koudum in januari 1946. De eerste militair, die in de tot nu toe laatste actie in het buitenland sneuvelde was ook een Fries, Dave Steensma uit Franeker.

"Steeds dezelfde pijn. En te vaak hetzelfde onbegrip. Gedenken. Een oprechte opdracht van alle jaren. En alléén daarmee: een steun, van alle tijden", zo eindigde de heer Kortenhorst zijn toespraak.

Mevrouw A.G. Steenstra uit Emmen sprak hierna het door haar geschreven gedicht, getiteld "Herinneren, Herdenken, Bezinnen" uit. "Deze woorden zijn voor jou, veteraan beladen met een eigen werkelijkheid."

Jij herinnert je de leuke (de sport van het "tawarren" op de markt), de mooie (de schoonheid van het land en de sawah's in een groene rand) en de goede (de blijheid dat je kwam om te helpen de orde terug te brengen) dingen, maar ook de trieste (de ondervoede en verwaarloosde kinderen) en het ergste: het sneuvelen van je sobat.

Je herdenkt nu deze makkers al vele jaren, omdat dit noodzaak en behoefte is en je ervaart nog steeds het onrecht en gemis.

Je bezint je vaak in stilte over alles wat je ondervond, niemand weet en voelt dan jouw emoties, alleen een sobat kent de achtergrond. Je bezint je op de toekomst, zorgt men voor onze monumenten? Een volk moet toch zijn doden blijven eren, dat is een medemenselijke plicht. Zij eindigde met :

"Wij (veteranen) hopen in de avond van ons leven op aandacht en begrip, maar bovenal dat van herinneren, herdenken en bezinnen de rijke inhoud nooit verarmen zal."

Stijlvol

Na het spelen van de "Last Post", gevolgd door 1 minuut stilte en het Wilhelmus, werd de kranslegging geopend door de Loco-Commissaris van de Koningin in Fryslân, de heer P.A. Bijman, met een krans namens de overheid. Hierna legden familieleden en nabestaanden van de omgekomen militairen bloemen op het monument. Vervolgens werden door de vertegenwoordigers van militaire- en oud-militaire organisaties en burgerinstanties kransen en bloemstukken gelegd bij het monument. De kranslegging werd afgesloten met een krans namens het

Stichtingsbestuur, die werd gelegd door de tweeling Louise en Pietrix Wijma, kleindochters van het in het afgelopen jaar overleden bestuurslid Alle Wijma.

De plechtigheid werd afgesloten met een defilé door alle aanwezigen langs het monument, waar 23 kransen en bloemstukken, alsmede tientallen boeketten bloemen een ware bloemenzee vormden. Hierbij zorgde de erewacht voor een ereafzetting, terwijl het defilé werd afgenomen door het bestuurslid dhr. G. Oostwoud, samen met de beide commandanten van het erepeloton de heren Blom en De Jong, respectievelijk van de Oud-Indiëgangsters en van de Oud-Mariniërs.

De herdenking is stijlvol verlopen. De vele aanwezigen, waarbij de meesten tot de "ouderen onder ons" behoorden die de slechte weersomstandigheden trotseerden, zijn een steun voor het bestuur om door te gaan met dit werk.

*Kollum, augustus 2004,
De secretaris,
J. Hoogsteen*

Reünie

Stichting Geschiedkundig Verzameling E.O.D.

De reünie-commissie van de St. Geschiedkundige Verzameling Explosieven Opruimingsdienst roept al het dienstplichtig personeel van de KM, KL en Klu op die dienen of gediend hebben bij de E.O.D. voor de reünie op 5 november 2004. Deze reünie staat in het teken van het 60-jarig bestaan van de E.O.D., terwijl de E.O.D. van de Klu haar 50-jarig bestaan viert.

Voorafgaande aan de reünie zal een herdenkingsdienst ter nagedachtenis van de gevallen Explosieven opruimers worden gehouden in de R.K. St. Barbara Kerk te Culemborg. Alle bekend zijnde adressen krijgen de oproep op hun huisadres. Zij die deze oproep niet ontvangen hebben en toch willen deelnemen kunnen nadere informatie opvragen bij: Reünie-commissie EOCKL SM Scheickkazerne, Gutenbergweg 10, 4104 BA te Culemborg, tel. 0345-543300.

De kosten voor deelname zijn p.p. Euro 10.00. Opgave onder gelijkijdige betaling moeten voor 15 september binnen zijn.

Oud-Indiëgangsters IJmuiden (Gem. Velsen)

Reeds ruim 16 jaar lang wordt er in november een reünie gehouden voor oud-Indiëgangsters, die indertijd door de Burgerlijke Stand van de Gemeente Velsen zijn uitgeschreven bij vertrek als militair naar het voormalig Nederlands-Indië; dus een interessant, gemeleerd gezelschap, afkomstig van diverse wapens, onderdelen etc.

Men wil hier graag uitbreiding door ook de veteranen, die ingezet zijn in vredesoperaties e.d., uit te nodigen om de jaarlijkse reünie bij te wonen. De eerstvolgende avond is op vrijdag 12 november a.s. te IJmuiden, in de zaal van de Petra-kerk, ingang Spaarnestraat Nr. 8. Aanvang 19.30 uur (zaal open 19.00 uur), einde 23.30 uur. In de pauze is

er een nasi-maaltijd. Entree 15,00 Euro p.p. Info: S. Wolthuizen, tel. 0255-515057 of C. Marseille, Tel. 0514-522936.

Contacbladen

Bij de heer J. Baas zijn nog contacbladen van

"Sobat"

(dec. 1994 - dec. 2000).

"Opmaat"

(dec. 1995 - juni/juli 2000)

"Checkpoint"

(sept. 2000 - dec. 2002)

te verkrijgen.

Info:

J. Baas, Karel de Stoutestr. 19, 5222 CN te Hellevoetsluis. Tel. 0181-512305.

*Er worden mensen geuraagd
Mensen die in naam van de vrede
Voor behoud van de aarde en al wat daar leeft
Wapens het liefst tot een ploeg willen smeden
Voor de oogst die aan allen overvloed geeft
Er worden mensen geuraagd
Dringend mensen geuraagd*

Overige herdenkingen

Steenwijk

Op zondag 15 augustus werd de herdenking in het Slingerbos te Steenwijk gehouden. Om 12 uur opende de ceremoniemeester de herdenking met de volgende woorden van een onbekende dichter:

We willen blijven herdenken, maar hoe houden wij het met het klimmen der jaren vol?

In haar welkomstwoord sprak de voorzitter dank uit voor de goede opkomst en in het bijzonder voor de aanwezigheid van burgerlijke en militaire autoriteiten. De burgemeester van de gemeente Steenwijkerland, Hayo Apotheker, stelde in zijn toespraak dat dit deel van de geschiedenis niet vergeten mag worden: de Japanse bezetting van het voormalig Nederlands-Indië en de onafhankelijkheidsstrijd daarna. Hij benadrukte nogmaals dat hij blij is dat Steenwijk een passende plaats kan bieden voor deze jaarlijkse herdenking.

Zoals ieder jaar luisterden we naar het lied der gevangenen (cd), ditmaal gevolgd door een zeer

indringende toespraak van mevrouw Karin Kroes, die namens de Werkgroep INOG – Indische Na Oorlogse Generatie – vertelde over de problematiek van deze mensen en wat de Werkgroep INOG doet.

Het Bapak Kami werd (cd) gesproken door Wouter Muller, waarna Johanna Esselink-Roest dit deel van de ceremonie besloot met het zingen van Het Indische Onze Vader.

Kransen en bloemstukken werden gelegd door: Burgemeester Hayo Apotheker namens de gemeente Steenwijkerland. De Lt.-kolonel A.R. Buimer namens 43 Gemechaniseerde Brigade van de K.L. Johanna Esselink-Roest namens het Comité Indisch Monument Steenwijk Mevr. J. Wieringa-Heineman voor de Regio Noord KJBB (Kinderen Japanse Bezetting en Bersiap). De heer en mevrouw Blauw-Eijsenring namens Comité Alle Gevallenen in Zuid-Oost Azië. Mevr. Karin Kroes namens Werkgroep INOG (Indische Na Oorlogse Generatie). Wlm Beltman en Gerard Huisman

namens de Bond van Wapenbroeders, Kapitein Pakes namens het 12e Inf. Bat. Luchtmobiele Brigade Reg. Van Heutsz,

Op het signaal Taptoe werd er een minuut stilte in acht genomen en na het hijsen van de vlag werd gezamenlijk het 1e en 6e couplet van het Wilhelmus gezongen.

Het defilé werd geopend door de voorzitter en de burgemeester, waarna de andere aanwezigen zich erbij aansloten.

Tot besluit van de ceremonie werd door Wapenbroeders, leden van de VOMI, Scouts en militairen van het Reg. Van Heutsz gezamenlijk voor het monument de eregroet gebracht.

Na afloop kon men nog gezellig in de uitspanning "Taman Indonesia" te Kallenkote 3 wat bijpraten. Helaas kon het lid van het Comité, Fré Koelfsema, om gezondheidsredenen niet aanwezig zijn. Maar wordt het allerbeste toegewenst.

Henk van Dalen.

Hardenberg

Groot was de belangstelling op zondagavond 15 augustus 2004 voor de jaarlijkse herdenking in het Indiëplantsoen. Ook dit jaar stond er weer een erewacht van de Nationale Reserve aangetreden, geflankeerd door een viertal oud-mariniers. Opvallend waren de nieuwe uniformen van de "Naties". De ex-mariniers verzorgden o.a. de vlagceremonie. Het gaf aan de plechtigheid een bepaald cachet. Er werden weer indrukwekkende toespraken gehouden door o.a. de nieuwe voorzitter van de Stichting Indië-monument, de heer Derk Telman, Indië-veteraan en de heer W. Ensing, ex-gedefinieerde van de Jappenkampen. Kinderen van de adoptieschool "De

Morgenster" assisteerden bij de bloem- en kranslegging en droegen gedichten voor. Elk jaar weer worden de namen genoemd van de zes jongens die begraven liggen op de Erevelden in Indonesië: t.w. Jan Hendrik v.d. Berg; Henk Bosch; Gerrit Brand; Jan Hendrik Herbers; Egbert Harm Meijerink en Albert Stroeve. Het is hartverwarmend dat zoveel mensen de herdenking bijwoonden en het is te hopen dat er ook in de toekomst mensen zijn voor de organisatie van deze traditie.

Indië-monument te Hardenberg

Nederlands Erekerkhof

Onderstaand gedicht is van Willem Brandt, dichter, schrijver en journalist, woonde van 1927 tot 1955 in het voormalig Ned. Indië, nu Indonesië.

Is het dan alles tevergeefs geweest?

*De aarde van het andere vaderland
heeft u omarmd, dezelfde tropenhemel, dezelfde zon ver-
warmd uw laatste appel*

*Uw jonge adem ademt nu in de moessonwind over de ber-
gen, en uw laatste fluistering ruist in de koningspalm,
Sneeuw wit geuren melati en kambodja over uw hart.*

*De kinderen van het land,
nu voor de eeuwigheid uw land geworden, hebben wterook
voor u gebrand.*

*Hoor, hoe de gamelan zingt van broederschap, en zie hoe
rijp alweer de rijsthalv buigt over uw grond.*

Eersel, Geldrop en Vught

De herdenkingen van de capitulatie van Japan zijn weer op veel plaatsen in het gebied van VOMI Noord-Brabant Oost gehouden. Het bestuur van VOMI Noord-Brabant Oost was vertegenwoordigd in Eersel, Geldrop en Vught, waar namens onze leden een bloemstuk werd gelegd. Gezien de grote belangstelling op de diverse plaatsen heeft deze herdenking een grote emotionele waarde voor veel groepen uit onze samenleving en is het goed, dat daar eindelijk, na jaren, een officiële gelegenheid voor is geschapen om daar uiting aan te geven.

J. v.d Ham

Onderstaand gedicht is voorgedragen op 3 juli tijdens de herdenking op de Landelijke Veteranendag te Dalen.

IK WEET NOG GOED

(OVERPEINING VAN EEN INDIË-VETERAAN)

Ik werd geroepen om mijn land te dienen
ik was nog jong en vol van dadendrang;
bevrijd van vijf jaar knechting en vernieling
kwam 'd opbouw van ons leven weer op gang
Toch moest ik gaan, hoe moeilijk ook het afscheid
en hoe onzeker ook de toekomst was;
immers van hogerhand was zo besloten,
dus Jan Soldaat marcheerde in de pas!
Onze opdracht was: "Hulp en bescherming bieden,
herstel en orde, veiligheid en rust";
met in ons hoofd en hart die idealen,
voeren wij weg van Holland's blonde kust.
De zeereis, die toen kwam, zal 'k nooit vergeten:
blokkades lucht - benauwend, penetrant -
opstijgend uit het ruim, waar je in een hangmat
's nachts zeeziek deinde naar de overkant.
Dan eindelijk, na vele weken varen,
kom je geradbraakt in de tropen aan;
je ondergaat de hitte, voelt het vreemde,
proeft papaja's, ziet de sado's gaan.
Ons eerste onderkomen was geen luxe;
barakken, waar de Jap had gereageerd,
één kraantje voor ons allen, maar ontbering
had je al op het troepenschip geleerd.
Indringender ervaring was een zwerfkind
van - zo te zien - misschien een Jaar of vijf.
uitgehongerd en totaal ontredderd,
met alleen wat lompen om z'n lijf.
'k Zie nog steeds die mooie bruine ogen,
zo groot vanuit dat uitgeteerd gelaat,

een blik vol hoop, maar wel gemengd met angst,
want die blanda was toch immers ook soldaat!
Gebrek aan kleding, materiaal, ontspanning,
woog steeds zwaarder, want het duurde lang:
de romantiek, die ik toedacht aan de tropen,
maakte plaats voor overlevingsdrang.
Want als ik in gedachten weer op wacht sta,
voel ik 't gevaar, dat loert van alle kant:
de tropennacht. Bedwelmend en vol pracht,
is tevens zo verradelijk riskant!
Ook de patrouilles zullen nooit vervagen:
de dreiging van de Grote Stille Kracht,
ik zie het aardedonker voor m'n ogen,
loop ademloos en weet niet wat mij wacht.
Menig vriend is in zo'n nacht gebleven.
hij bekocht zijn opdracht met de dood;
wij moesten die verliezen maar verdringen,
omdat de strijd geen tijd voor rouwen bood.
Aan mijn gevallen sobats kan 'k slechts denken
met pijn, vermengd met weemoed en verdriet;
die emoties moet je kunnen delen
met wapenbroeders, alléén verwerk je 't niet.
Nooit zal 'k vergeten hoe wij afscheid namen
van onze makkers; met een laatste groot
marcherend langs hun graven en beseffend,
dit is onomkeerbaar en voorgoed!
Vaak voel 'k me schuldig, dat ik 't kan vertellen,
want na 't "Cease fire" mocht ik weer naar huis,
ik bleef niet achter op de erevelden,
met als erkenning slechts een houten kruis.

Tekst en declamatie: Annie Steensdra. (Auteursrechten Mex. A.G. Steenstral.)

In Bandjermasin zetelde vanaf eind 1947 tot eind 1949 het Troepencommando van het bataljon 5-1 R.I., het eerste Hollandse bataljon dat de taken van het KNIL in Borneo ging overnemen. Het bataljon werd verspreid over Borneo, o.a. in Balikpapan, Tarakan, Sampit, Oelin en Kandangan. Het keerde, na nog een verblijf op Oost-Java, op 30 april 1950 met de "Generaal Ballou" weer terug in Nederland, vanwaar het op 13 november 1947 was vertrokken met de "Groote Beer".

Bandjermasin

Venetië van het Oosten?

Om de stad Bandjermasin te betitelen als het "Venetië van het Oosten" is misschien overdreven, maar er zijn wel degelijk overeenkomsten. Bandjermasin op het vroegere Borneo en het huidige Kalimantan ligt in een waterrijke delta van de Barito rivier. Het gekrioel van prauwen, het verkeer van honderden vaartuigjes op de waterwegen, doet denken aan de gondola's. Een groot deel van de bevolking leeft en werkt op het vuilbruine, traag stromende water van de Martapoera, een zijrivier van de Barito. Op elk uur van de dag glijden ze voorbij: de eenvoudige, maar sierlijke ranke bootjes, stroomopwaarts moeizaam voortpeddelend, stroomafwaarts meegedragen door het water zelf, soms met planten en boomstammetjes die losgerukt zijn van de oevers.

Prauwen en z.g. "watertaxi's".

enkele van de vele prauwen

Een groot aantal van de prauwen is afgeladen met zware vrachten. Je vraagt je af hoe ze deze smalle bootjes overeind houden. Weer een andere doet dienst als "watertaxi", waarbij de passagiers onder een dakje van atap zitten. Ook de meeste "vrachtprauwen" hebben zo'n dakje om de vracht te beschermen tegen de stortregens en de verzengende zonnestraling.

Rustig voort

Altijd is er leven op het water, 's ochtends bij het eerste gloren van de dag aan de Oosterhemel, 's middags bij het late licht van de ondergaande zon. Ook het weer verandert daar niets aan. Al hangt de regen als een gordijn over de stad, de prauwen glijden rustig voort.

Roerriemen, zoals wij die kennen, ziet men maar zelden. Ook de methode van de Venetiaanse gondelier is hier onbekend. Men peddelt met een enkelvoudige peddel, die zowel rechts als links wordt gebruikt. Met een bewonderenswaardige handigheid wordt door de drukte gemanoeuvreed.

De pasar, die ook aan het water ligt, is vaak het einddoel van de reis. Hele vloten liggen hier aan gammele steigertjes. Het is een gezellige drukte van mannen en vrouwen die de bootjes uilladen en hun waren, zoals groenten, vruchten, vis en andere zaken, in de pasarloodsen dragen. Zo heeft ook deze stad zijn bekoring als één van de facetten van het Oosterse leven.

J.W. de Jong

De band heet 'Een documentaire over de oorlog in Korea (1950-1954). Via filmbeelden verhaalt deze band ons van de laatste patrouille van het Nederlandse detachement in deze bloedige oorlog.

Beelden uit Korea

Een dag voor de wapenstilstand, 26 juli 1953, sneuvelden vijf mannen onder wie de patrouille-commandant Luitenant Douma. De Nederlandse soldaten, 13 in getal, leverden die nacht een kort maar hevig gevecht, nadat ze in een Chinese hinderlaag waren gelopen. De acht overlevenden raakten daarbij zwaar gewond. Deze band is een fascinerend document.

Tijdens de oorlog in Korea sneuvelden 73.000 manschappen van de Verenigde Naties. Er raakten 307.000 gewond en er zijn 76.000 vermisten. Het getal doden aan Chinese en Koreaanse kant is niet te tellen.

De Koreaanse oorlog wordt in Nederland systematisch gebagatelliseerd, zelfs doodgezwegen. In deze documentaire van Pia Media vertellen verschillende Korea-veteranen, een zo goed als vergeten groep, van hun ervaringen in deze gruwelijke oorlog. Deze brak uit nadat op de vroege zondagmorgen van 25 juni 1950 militaire eenheden van het Communistische Noord-Korea het Zuid-Koreaanse gebied waren binnengevallen. Onder de vlag van de VN vielen vervolgens troepen van 15 landen de strijdkrachten van Noord-Korea aan. Pas op 27 juli 1953 zou aan de bloedige gevechten een einde komen, ruim drie jaar later. Eenheden van het intussen na een lange burgeroorlog communistisch geworden China kwamen hun bondgenoten in Noord-Korea te hulp. Een van de 15 VN-leden die tegen de communistische agressie aantraden, was Nederland.

De in deze documentaire sprekende veteranen en Korea-strijders maakten deel uit van de twee militaire detachementen die op 26 oktober 1950 (1ste detachement) naar Korea scheep gingen. Hun ervaringen in deze lange en barbaarse oorlog, waarbij in totaal bijna twee miljoen militairen sneuvelden, worden waarschijnlijk om politieke redenen bijna nooit meer gepubliceerd. VOMI-leden die in Korea hebben gestreden, klagen vaak terecht over deze

omissie.

Kennisname van deze documentaire wordt dan ook zeer aanbevolen.

VHS-kopieën wordt dan ook zeer aanbevolen. Ze zijn verkrijgbaar bij Pia-Media BV voor € 19,50, inclusief BTW en portl. Adres: Oude haven

10a, 1411 SB NAARDEN-VESTING, Tel. 035 - 6996118, Fax 035 - 6943457. Hier kunt u ook informatie krijgen voor vertoning tijdens veteranen-reunies.

Jaap Zwaan

Indië houdt ons bezig

Het veertiende (!) Anton P. de Graaff-boek heet 'Indië blijft ons bezighouden'. Ook dit geeft weer een goed beeld van de Indische werkelijkheid van destijds. Zoals gewoonlijk bij De Graaff is het weer een kaleidoscoop van geweld en hechte kameraadschap uit de jaren van wat gewoonlijk, maar ten onrechte, de tijd van de positionele acties wordt genoemd. Je maakt ook in dit seriewerk weer kennis met heimwee, angst, narigheid en ontroerende vriendschap en opoffering. Het bevat een schets van de belevenissen van de vele duizenden Nederlandse militairen, die eens, nu reeds bijna zestig jaar geleden, ten oorlog werden gezonden in het verre tropenland. Ongewone hitte en vreemdsoortig voedsel werden hun deel, de dood was altijd dichtbij.

Voor Sobats en buitenstaanders van uiteenlopende aard is deze paperback een waardevol traditioneel De Graaff-boekje van 143 pagina's, verlucht met diverse illustraties.

Anton P. de Graaff, *Indië blijft ons bezighouden*. Uitg. Van Wijnen, Postbus 172, 8800 AD Franeker. ISBN 90 5194 2664.

J.Z.

Op 7 september vond bij het Nationaal Indië-monument in Roermond een sfeervolle en drukbezochte herdenking plaats. De organisatie leverde weer een logstiek huzarenstukje door de stroom van vele, vele duizenden gasten op te vangen. De herdenking vond in traditionele stijl plaats.

Herdenking in Roermond

Onder de aanwezigen was minister van Binnenlandse Zaken mr. T. de Graaf een prominente eregast. Hij herinnerde, zoals velen bij eerdere gelegenheden deden, aan het onbegrip dat mannen als De Graafs schoonvader ten deel is gevallen. De Graaf citeerde een gedicht uit het oktobernummer van Sobat 2005 om te illustreren welke emoties de tijd lostrekt.

'Velen van de jongens die in Indië van de scheepsplank afliepen, waren net hun halve jeugd kwijtgeraakt in de Tweede Wereldoorlog. Zij hadden geen gewoon zorgeloos leven kunnen leiden. Door de dienstplicht raakten zij, raakte u, ook de rest van hun jeugd en vaak zelfs hun leven kwijt. En dan waren er natuurlijk ook de leden van de KNIL, die de verschrikkingen van de Japanse bezetting net achter zich hadden gelaten, maar aan vrede niet konden proeven.'

Eigen inspanningen

Dat er in de erkenning veel is veranderd, 'komt voor een groot gedeelte ook door uw eigen inspanningen, door uw activiteiten, uw verenigingsleven, uw herdenkingen. Daardoor ontstond geleidelijk het besef - in de samenleving en bij de overheid - dat veteranen groot respect en erkenning verdienen. Niet alleen de veteranen van uw generatie, maar ook de jongeren. Zonder wrok maakt u dat mogelijk, en daar ben ik u namens de regering, dankbaar voor.'

Sinds de start van de UNIFIL-operatie in 1979 zijn, aldus de minister, veertigduizend soldaten uitgezonden geweest naar crisisgebieden over de hele wereld. 'Zij zijn, met de militairen in Bosnië, afghanistan en Irak, de veteranen van vandaag en morgen. Niet voor niks staat hier een stukje verderop het vorig jaar ont-hulde monument voor soldaten die zijn omgekomen tijdens vredesoperaties. Een brug tussen jong en oud, toen en nu, oorlog en vrede.'

Een samenleving die niet omziet, 'eert en leert', verkrijgt geen wijsheid voor de toekomst', zei de heer De Graaf. Het eerbetoon 'is ook een teken dat onze moderne jachtige samenleving gelukkig in staat is om stil te staan bij onze geschiedenis. (...) Zo wordt uw verhaal bewaard en doorverteld, met de tekenen van erkenning en respect zoals de veteranenspel, die velen van u hebben ontvangen, en zoals de veteranendag, die in juni 2005 voor het eerst zal plaatsvinden. Een dag die de maatschappelijke erkenning symboliseert.'

De heer De Graaf besloot met de woorden: 'Wij kunnen nooit helemaal invoelen wat u heeft doorgemaakt; wij kunnen wel proberen te begrijpen. En u eren, u en uw meer dan 6000 sobats, van wie alleen de herinnering rest, maar ook ons diep respect.'

Populair

Anders, prikkelender van toon was de herdenkingsrede van prof. dr. B. Smalhout. Hij ging in op de vragen waarom de herinnering aan de bewogen jaren sinds 1945 nog zo sterk is, en wat de zin van herdenken is.

Vroeger, aldus de veteraan prof. Smalhout, was de krijgsmacht nog populair. 'Er bestond nog een dienstplicht en een groot deel van de Nederlandse jonge mannen maakte kennis met het leger, de marine of de luchtmacht. Dat werd toen ook als iets vanzelfsprekends beschouwd, als een soort morele verplichting ten opzichte van de Nederlandse gemeenschap. Of, zoals dat toen werd gezegd: voor Koningin en Vaderland.' Honderdtwintigduizend dienstplichtige militairen, twintigduizend oorlogsvrijwilligers en veertigduizend man van het KNIL beschermden in Indië en Nieuw Guinea onder vaak zware omstandigheden de burgers. Zij moesten ervaren dat er van een normale groei naar zelfstandigheid

van Indië geen sprake kon zijn. Door de opkomst van linkse stromingen, aldus prof. Smalhout, 'verdween de militair letterlijk uit beeld en zien we tot op heden uniformen alleen nog bij gelegenheden als deze. Het is ook veelzeggend dat in het recente verleden zeker twee ministers van Defensie felle antimilitaristen waren. En zoals u allen weet, gaat het afbraakproces tot op de huidige dag nog door.'

Veel bereikt

Het besturen van een koloniaal rijk werd gelijkgesteld aan imperialisme. 'Vergeeten werd dat de betrekkelijk kleine groep Indische Nederlanders, die zelden groter was dan ongeveer 300.000 personen, in een eilandennrijk met toentertijd plusminus 100.000.000 Indonesiërs ongelooflijk veel heeft bereikt. Met name op het gebied van onderwijs, justitie, volksgezondheid en landbouw.'

De politiek gekleurde vergeetachtigheid wordt volgens prof. Smalhout sterk bevorderd door ons 'totaal gedevalueerde onderwijs'. En ook doordat de dienstplicht in 1996 is opgeheven, weten velen niets meer van militaire begrippen, laat staan van het daarbij behorende plichtsgevoel. 'Alleen hier, met zovelen oudstrijders, bij het symbolische graf van 6700 sobats, kunt u, al is het maar voor even, Uzelf zijn. U bent hier onder elkaar.'

De vraag stellen of herdenken in deze tijd zinvol is en blijft, 'is onverstandige praat van mensen zonder enig historisch besef. Want wie het verleden vergeet, kan nooit een visie op de toekomst ontwikkelen.' Wellicht, aldus prof. Smalhout, 'komt er in de naaste toekomst een andere tijd. Een tijd waarin schoolkinderen weer wordt bijgebracht wat Uw generatie heeft bewogen, opgeofferd en doorslaan. Dan zult U weer worden beschouwd als een onmisbare hoeksteen in het gebouw van de Nederlandse historie.'

Onthullingen

Reeuwijk

Op 12 augustus j.l. vond in Reeuwijk onder grote belangstelling van onder meer nabestaanden en afgevaardigden van de VOMI en Bond van Wapenbroeders de onthulling van een gedenksteen met de namen D. Nobel en C.J.R. Schlingmann plaats. Na een woord van welkom van de voorzitter van het 4 mei comité werd het woord gevoerd door de burgemeester, de heer J.C. Bauer en door de voorzitter van VOMI Zuid-Holland Noord, de heer K.J. Rubingh.

De burgemeester gebruikte in zijn rede het thema "Opdat wij niet vergeten" uit het onlangs verschenen boekje "Reeuwijk in de oorlogsjaren". Een thema dat ook na 50 jaar nog van toepassing is, wat ook geldt voor de uitspraak "beter laat dan nooit".

De heer Rubingh schetste op treffende wijze de gebeurtenissen die plaats vonden na de overgave van

Gedenksteen met krans van de gemeente.

De onthulling van de gedenksteen op het Dag Hammarskjöldplantsoen geschiedde door de tweelingzus van D. Nobel en een broer van C.J.P. Schlingmann. Na een minuut stilte in acht te hebben genomen, werden

ondervonden samenwerking en reikte als herinnering aan de burgemeester het VOMI-schild met inscriptie uit.

J.W. de Jong.

De onthulling door nabestaanden.

Japan in het voormalig Ned. Indië. Ca. 150.000 Hollandse jongens vervulden hun plicht, deels als vrijwilligers maar de meeste als dienstplichtigen om orde en rust te brengen in het door chaos verstoorte land. Helaas brachten tijdens deze opdracht ruim 6200 sobats het grootste offer dat denkbaar is, namelijk hun jonge leven. Zij liggen op de Erevelden op Java begraven, wat ook geldt voor de twee sobats uit Reeuwijk.

kransen en bloemen gelegd.

Met een indringende toespraak van oud-aalmoezenier Drs L.M. v.d. Bol SDB werd deze plichtigheid beëindigd.

Niettegenstaande de soberheid, geen muzikale omljsting, was het geheel indrukwekkend en wekte emoties op.

Bij de terugkomst in het gemeentehuis dankte de heer Weijs voor de

Den Bosch

Voorafgaand aan de onthulling van het Indië-monument op 10 juli in Den Bosch werd in het Provinciehuis een bezinningsbijeenkomst van nabestaanden, genodigden en sponsors gehouden.

De commissaris van de Koningin, mevr. May-Weggen, de heer Hoes, voorzitter van de stichting Indië-monument, de Luitenant-generaal Van Baal, Inspecteur der Veteranen en Pater Secundus, 52 jaar geleden werkzaam in Indonesië en inmiddels helaas overleden, hielden o.m. een toespraak.

Een ensemble van het Fanfarekorps der Koninklijke Landmacht zorgde voor de passende en sfeervolle muzikale omljsting.

Na afloop van deze bijeenkomst werden de aanwezigen per bus naar de Zuiderparkweg, de plaats van het monument, gebracht. Burgemeester Rombouts hield hier zijn toespraak, waarna hij, samen met Luitenant-generaal Van Baal, het monument onthulde.

De kunstenaar Saskia Vermeesch gaf daarna een toelichting op het door haar ontworpen monument, waarna leerlingen van het St. Jans

lyceum, dat het monument heeft geadopteerd, een bloemenhulde brachten.

Het dodenappèl, waarbij de namen van de 35 gesneuvelden werden afgeroepen, was zeer indrukwekkend en werd onder eerbiedige stilte aangehoord.

Veel bloemstukken, waaronder dat van de VOMI, slerden na afloop het monument. Het was voor de nabestaanden en bloedverwanten zeker een dag van grote voldoening, dat er eindelijk een plek in hun stad is, waar zij de naam van hun dierbare kunnen lezen en in gedachte bij hen

kunnen zijn.

Doordat omwonenden van een eerder gekozen locatie bezwaren (!) maakten, heeft de realisatie van het monument helaas vertraging opgelopen. Uiteindelijk is het monument er toch gekomen, erg laat, maar nog niet te laat.

Het stichtingsbestuur mag trots zijn op het door haar verrichte werk. VOMI Noord-Brabant Oost heeft bij de aanvang daarvan haar steentje met genoegen kunnen bijdragen en is zeer tevreden over de goede afloop. Dank aan alle instanties, die hun medewerking aan de totstandkoming hebben gegeven, is hier op zijn plaats en wij hopen, dat het monument zijn functie zal blijven waarmaken en aandacht zal blijven ondervinden, volgens de goede Bossche traditie.

Na de onthulling was er, ter afsluiting, nog een ontvangst door de burgemeester op het mooie stadhuis.

Het onthulde monument

J. v.d. Ham.

Jubileum van Grenadiers en Jagers

Het Garde Regiment Grenadiers en Garde Regiment Jagers hebben in juli 2004 hun 175-jarig bestaan gevierd. Het hoogtepunt van dit jubileum was op woensdag 7 juli 2004.

Na het ontvangst van de Garde reünisten in de Oranjekazerne werd eerst een dodenherdenking gehouden bij het monument te Schaarsbergen onder ideale zonnige weersomstandigheden, zodat een ieder deze plechtige ceremonie kon meebeleven.

Het verheugende was dat ook Prins Willem Alexander aanwezig was. Om 12.15 uur werden de aanwezigen met bussen vervoerd naar het centrum van Arnhem voor het defilé. Alle eenheden werden opgesteld voor het defilé en liet men het Vaandel intreden.

Om 13.30 uur werd aangevangen met het defilé door enkele honderden defilanten. Het defilé werd afgenomen door Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Willem Alexander, die bijgestaan werd door de burgemeester van Arnhem. Vele Arnhemmers stonden achter de dranghekken de defilanten toe te juichen. Het was voor de deelne-

Onder de defilanten bevond zich het VOMI-lid Machel Haag (5e Bat. Jagers) uit Elst. Loopt rechts onder het bord in veteranen uniform.

mers een onvergetelijke dag, die pas over 25 jaar weer zal worden gevierd.

Om 14.00 uur was er voor enkele genodigden een receptie in het gemeentehuis. De overige Grenadiers en Jagers werden in bussen terug gebracht naar de Oranje kazerne, alwaar een heerlijke nasi

maaltijd werd opgediend.

Rond de klok van 16.00 uur gingen de meesten voldaan huiswaarts en kon men terug zien op een goed georganiseerd feest rond het 175-jarig bestaan van de genoemde Garde Regimenten.

Machel Haag

Er komt geen speciaal NIOD-onderzoek naar de Bersiap-periode. Wel wordt de onderzoeksperiode van de deelstudie 'Schade en rechtsherstel' zodanig verlengd dat uitgebreider aandacht aan deze periode besteed kan worden. Staatssecretaris Ross verstrekt hiertoe een aanvullende onderzoeksopdracht aan het NIOD.

Veel plannen, beperkt budget

December 2000 beloofde toenmalig minister Borst aan de Tweede kamer een breed historisch onderzoek naar de schade en het rechtsherstel van de Indische gemeenschap tijdens de Japanse bezetting en tijdens de Bersiap. Een jaar later kwam dit laatste onderzoeksdeel niet in het contract tussen het NIOD en het ministerie van VWS voor. Reden voor diverse fracties om tijdens het Algemeen Overleg over Oorlogsgetroffenen op 4 februari 2004 de regering aan eerdere toezeggingen te herinneren.

Kamerlid J. Rijkstra (VVD) onthulde in zijn herdenkingstoespraak bij de bijeenkomst van de Stichting Herdenking 15 augustus 1945 als ondervoorzitter van de Tweede Kamer dat dit resultaat heeft gehad. Staatssecretaris Ross stelde in een brief naar aanleiding van dit overleg dat *'er geen wetenschappelijke reden aan te voeren is om naar de Bersiapperiode een afzonderlijke studie te verrichten die los staat van de daaraan voorafgaande en de daarop volgende periode.'* Voor een goed begrip van de problematiek van schadevergoeding en rechtsherstel zou deze onderdeel moeten zijn van een beschrijving van de periode van de Japanse capitulatie in augustus 1945 tot aan de soevereiniteitsoverdracht in december 1949. Maar op basis van informatie van het NIOD en nader overleg met het Indisch Platform heeft ze wel besloten de onderzoeksperiode te verlengen, zodat toch uitgebreider aandacht kan worden besteed aan de Bersiapperiode. Het gaat hierbij om het algemene beeld, niet om individuele vragen rond schadeloosstelling.

Niets geleerd

De heer Rijkstra vertelde dat hij, geboren in 1955, van de Indische geschiedenis in het tijdvak 1945-1949 'vrijwel niets' had meegekregen tijdens de geschiedenislessen op school. Op de middelbare school kwamen de leerlingen niet aan de Tweede Wereldoorlog toe, laat staan aan de Japanse bezetting van, toen nog, Nederlands Indië. Tegen die achtergrond is het begrijpelijk dat Rijkstra de staatssecretaris vroeg om een nationaal historisch museum op te zetten in relatie tot WO II, 'waarbij natuurlijk ook onze betrokkenheid bij de oorlog in Azië aan de orde moet komen.' Ross ging hiermee verder: 'het uitgangspunt voor de jeugdeducatie is om op basis van het verhaal van de Tweede Wereldoorlog bewustwordingsprocessen op gang te brengen over de betekenis van grondrechten en van fundamentele waarden en normen in het verkeer tussen staten, tussen overheid en burgers en tussen burgers onderling...'. Eerder stipte zij de Stichting Actueel Verleden aan, die in 2008 wil komen met de *'Boulevard van het Actuele Verleden'* op een locatie in Den Haag. Rijkstra pleit daarentegen voor een virtueel museum op Internet. 'Het moet zeer toegankelijk zijn voor bijvoorbeeld het niveau van voortgezet onderwijs.' Daar moet wel geld voor zijn, en dat kon wel eens een probleem worden. 'Ik heb begrepen dat er voor de 16,5 miljoen euro die de Stichting Het Gebaar beschikbaar heeft, 400 aanvragen zijn ingediend voor een totaalbedrag van 75 miljoen euro.' Duidelijk is, aldus Rijkstra, dat de oorlogsgeschiedenis van Nederlands Indië daarbij niet mag ontbreken. Centraal daarbij

staat de vraag *'hoe haal je de oorlog uit de mens'* als variant op de bekende leus van War Child.

Indringend

In zijn toespraak schetste Rijkstra een indringend beeld van wat de oorlogsgetroffenen in de Bersiapperiode hebben doorgemaakt. 'Het is een wonder dat nog zo'n tienduizend van de ca. negentigduizend mensen uit de kampen het vermogen en de moed hadden onmiddellijk op zoek te gaan naar hun familieleden.'

De chaos en het geweld waarin ze terecht kwamen, lart elke beschrijving. Het totaal aantal slachtoffers tijdens de Bersiap belooft volgens de Stichting Pelita rond 3500 geïdentificeerde doden en 20.000 vermisten. Maar het kunnen er meer zijn. 'Verdwenen van de aardbodem...'

Rijkstra trok een vergelijking met oorlogsgeweld dat tegenwoordig dag in dag uit via het beeldscherm 'direct je huiskamer binnendringt'. 'Veel van de ouderen onder u, met traumatische herinneringen aan die periode in uw moederland, maar ook de 'jongens' die later naar de Oost werden gezonden, worden de laatste jaren bijna dagelijks herinnerd aan die tijd. De oorlogshandelingen en gruwelijke misdaden zorgen er wel voor dat je geen rust krijgt.'

Daarom stond de Kamer terecht stil bij het feit 'dat de capitulatie van 15 augustus 1945 in Nederlands Indië voor velen nog geen bevrijding betekende en er juist na die datum meer slachtoffers zijn gevallen dan in de jaren daarvoor.'

Klaas Jansma

Aanvang: 13.30 uur.
Het bestuur wil graag even een korte ledenvergadering houden om uw goedkeuring te krijgen tot het benoemen van een paar jonge bestuursleden. Dit zal voorlopig een aanvulling worden op het zittende bestuur.

Vervolgens gaat het aangekondigde programma in de door u ontvangen brief van juni van start. Dit mag u beslist niet missen, volgens het bestuur.

Afdeling Hoogeveen

In Stuifzand is de gezellige zaal van "Ons Dorpshuis" weer in gereedheid gebracht om u donderdag 14 oktober te ontvangen. Er is ook hier weer een leuk programma samengesteld. De bestuursleden zijn er klaar voor om u deze middag een paar uurtjes gezellig bezig te houden. Men rekent net als altijd op een volle zaal.

Aanvang: 13.30 uur.

Afdeling Meppel

Allemaal op naar zalencentrum "An de Brink" in Havelte op woensdag 17 november. De entourage is er uitstekend. Ook hier is er veel gedaan om u een leuk programma te presenteren. Laat ook hier de eerste middag van de komende winterprogramma een succes worden door in grote getale deze middag te bezoeken. Ook hier is de aanvang om 13.30 uur.

Afdeling Z.O. Drenthe

Aan de Hoofdstraat in Dalen staat restaurant "Cornelis" centraal voor de bijeenkomsten van deze afdeling. Donderdag 28 oktober is de eerste middag voor de komende winterperiode gepland. Ook hier begint men om 13.30 uur. Men herdenkt in de komende winter ook het feit dat de afdeling 10 jaar bezig is met haar activiteiten. Of men er uitvoerig of zo terloops even bij stil zal staan is op dit moment niet helemaal bekend.

Wel is bekend dat het bestuur ter herdenking van dit lustrum op 18 augustus een busreis heeft georganiseerd. Het was een zeer geslaagde dag waaraan tegen de 80 leden met partner hebben deelgenomen. Tot besluit van de reis heeft men met elkaar nog van een diner genoten wat opgediend werd in Dalen. Tevreden kijkt men terug op deze dag.

Nog even ter herinnering. Voor de gezelligheid en om de kosten van de middagen zo laag mogelijk te hou-

den, graag weer een prijsje meenemen voor de verloting. U bent overal van harte welkom.

Veteranensoos

Voor dit jaar nog één gezellige middag, op vrijdag 19 november a.s. Vanaf 14.30 uur van harte welkom in zalencentrum "Marktzicht" op het oude veemarktterrein. Voor het onderhouden van, of voor het leggen van nieuwe contacten de juiste plaats. Koffie en hapjes zijn verkrijgbaar tegen aangepaste prijzen. Wat let u om ook eens langs te komen. Er is voldoende parkeergelegenheid en trein- en busstation zijn op loopafstand van vijf minuten.

J. Plat

Friesland

Secr. Drostlaan 68
8305 EE Emmeloord
tel. 0527-616717
E-mail: h.j.leeman@fiberworld.nl

Onthulling Monument

Op 29 april j.l. vond in Driesum de onthulling plaats van een monument ter nagedachtenis aan vijf oorlogsslachtoffers uit de gemeente Dantumadeel.

Op het op initiatief van Dorpsbelang gerealiseerde monument staat o.a. de naam van sobat Jacob van der Neulen.

Voorafgaand aan de onthulling werd een bijeenkomst gehouden in de Ned. Herv. Kerk, die tot de laatste hoeken gevuld was. Wethouder Jouke Douma gaf in deze indrukwekkende bijeenkomst, waaraan werd meegewerkt door een zanggroep uit Dokkum, een levensbeschrijving van de vijf slachtoffers en hoe en waar ze zijn gestorven en begraven.

Daarna begaf de stoet zich lopend naar de dorpskom waar het monument is opgericht. Na een toespraak door burgemeester Eggens werd het monument onthuld. Er werd een minuut stilte in acht genomen en het Wilhelmus werd gezongen. Vervolgens werden door nabestaanden van de families in samenwerking met schoolkinderen kransen en bloemen gelegd. Ook namens VOMI Friesland werd een bloemstuk gelegd.

De afsluiting vond plaats in het dorps huis "De Nije Warf" in Wouterswoude.

Kranslegging

Op 4 mei j.l. is tijdens de traditionele herdenkingsplechtigheid op het kazerneterrein van de J.W.F. kazerne evenals vorig jaar een krans gelegd door twee bestuursleden van VOMI Friesland en VOMI Drenthe / Groningen ter nagedachtenis van de gevallen van de bataljons infanterie, opgeleid en geformeed o.a. in de J.W.F. kazerne tussen 1945 en 1949, voorafgaand aan hun inzet in voormalig Ned. Oost-Indië.

Op acht plaquettes die aan de muur van een gebouw zijn bevestigd, staan de namen vermeld van de gevallen sobats.

Gemeentelijke middagen

Nadat de bijeenkomst was verschoven naar een andere datum vanwege het overlijden van Prinses Juliana, werden op 14 mei j.l. de sobats uit de gemeente Nijefurd samen met hun partners ontvangen op het gemeentehuis te Workum.

Na de ontvangst met koffie werden de zeventig aanwezigen welkom geheten door burgemeester Boekhoven. Het was voor de burgemeester een zichtbaar genoegen om de oude garde uit zijn gemeente bijeen te zien. Dat het hem menens was, bleek wel uit zijn belofte om collega-burgemeesters van gemeenten die nog niet "aan de beurt" zijn geweest, aan te moedigen om voor de Indië- en Nieuw-Guinea veteranen een dergelijke middag te organiseren.

Na de burgemeester sprak onze voorzitter Hans Blom nog een woordje en overhandigde de burgemeester als dank en aandenken het boek "Gevallenen uit Friesland in Nederlands-Indië", geschreven door Jack Kooistra. Voor de echtgenote van de burgemeester en voor de beide dames die zich hebben ingespannen om deze middag tot een succes te maken, was er een bloemetje.

Daarna werd de film "Wij werden geroepen" vertoond en was er nog een film van de gemeente over de gebeurtenissen en personen uit het verleden. Dit was voor de oud-inwoners van de gemeente een mooie herinnering. Tot slot trok het gezelschap naar "de Chinees". Daar werd deze gezellige middag met de traditionele maaltijd afgesloten.

De eerstvolgende gemeentemiddag zal plaatsvinden in de gemeente Achtkarspelen. Deze is vastgesteld op 26 oktober 2004. Sobats in die

gemeente zullen een persoonlijke uitnodiging ontvangen.

Programma

20 oktober: Regionale bijeenkomst N.O.-Friesland in Damwoude.

26 oktober: Gemeentemiddag Achtkarspelen te Bultenpost.

17 november: Regionale bijeenkomst Z.W.-Friesland te Koudum.

19 januari: Regionale bijeenkomst Z.O.-Friesland te Joure.

15 februari: Regionale bijeenkomst Leeuwarden op de vliegbasis (Onder voorbehoud)

15 maart: Regionale bijeenkomst N.W.-Friesland te Sint-Annaparochie.

12 april: Ledenvergadering op de Vliegbasis Leeuwarden (Onder voorbehoud).

Henk Leeman

Limburg

*Secr. Theo Maas
Puccinplein 7
6371 LV Landgraaf
Tel. 045-5327294*

Reünie 2 juli 2004

Op vrijdag 2 juli 2004 werd in de Van Horne kazerna onze jaarlijkse reünie georganiseerd. Het was de grootste opkomst tot nu toe. Als bezoekers waren niet alleen veel eigen leden, maar tevens vertegenwoordigers van andere organisaties aanwezig. Zoals altijd een delegatie van Belgische Nationale Strijders Bond, de voorzitter van Limburg evenals de voorzitter van de afdeling Weert van de Bond van Wapenbroeders. Tevens waren enkele leden van het Elders Hoes uit Hoensbroek aanwezig. Al met al een gezellige groep van ruim 170 personen. De commandant van de Limburgse Jagers, de res. Lt.-kolonel b.d. Tummers, gaf een ruime uiteenzetting over zijn recent bezoek aan het Nederlands Detachement in Irak.

In de middaguren bracht de Limburgse troubadoer Sjef Diederer enkele Limburgse liederen ten gehore.

Na de voortreffelijke Indische maaltijd te hebben genoten, keerde iedereen schijnbaar tevreden huiswaarts. We kunnen terugzien op een geslaagde reünie.

Reisjes en/of uitstapjes

Wij staan altijd open voor suggesties uwerzijds. Indien te realiseren zullen wij alles in het werk stellen om zoveel mogelijk aan uw wensen tegemoet te komen.

Denk echter in deze vooral aan de leeftijd van onze leden en hun partners. Het moet verantwoord blijven.

Gewonden Insigne

Op vrijdag 23 juli werd aan ons lid W.H. Smeets het gewonden insigne uitgereikt. Dit gebeurde in familiekring door en in aanwezigheid van burgemeester Kockelkorn en enkele bestuursleden van VOMI Limburg. De burgemeester was in gezelschap van twee ambtenaren van de gemeente. Na een aansprekende en aangepaste toespraak van de eerste burger volgde de uitreiking van het insigne. Vervolgens las de heer Smeets enkele door hem geschreven gedichten voor, die bij de aanwezigen aansloegen.

Na door de gastvrouw getraceerd te zijn op koffie en Limburgse vlaai volgde een gesprek over het verleden en heden van veteranen in het algemeen en de belevenissen van de heer Smeets in het bijzonder. Op sommige momenten werd het even stil bij het relaas van de onderscheiden veteraan. Na het maken van enkele foto's in de tuin van de familie Smeets werd de plechtigheid besloten en toog iedereen huiswaarts.

Herdenking Roermond

Als u deze "Sobat" in de bus vindt, is de plechtigheid in Roermond alweer verleden tijd. Alles gaat hoe langer hoe sneller. Dit gevoel zullen we wel met z'n allen hebben. Wij hopen op dit moment op een grote opkomst en op goed weer.

Programma 2004

Onze laatste bijeenkomst van dit jaar vindt plaats in de "Koestal" in Kessel op dinsdag 9 november 2004. Wij hopen en rekenen ook hier weer op een goede opkomst, zoals we dit in Kessel de laatste jaren gewend zijn.

Theo Maas

Noord-Brabant Oost

*Secr. J. v.d. Ham
De Kraan 60
5056 EC Berkel Enschoot
Tel. 013-5400380/Fax 013-5400281
E-mail: voml.nbo@veteranen.nl*

O.V.W. -Insigne

Het bestuur heeft de O.V.W.-Draaginsignes, die door een 40-tal veteranen niet persoonlijk in Oirschot in ontvangst konden worden genomen, zoveel mogelijk persoonlijk thuis bezorgd. Een (klein) aantal moest helaas toch nog per post worden verzonden, vanwege de te grote afstand of afwezigheid. Wij vragen hiervoor begrip. Wij danken u voor de vele positieve reacties die wij mochten ontvangen voor al het werk dat we hebben verricht om de "operatie OVW" zo goed mogelijk te laten verlopen en de steun, die we hierbij hebben mogen ontvangen.

Regio Mededelingen

Meestal wordt het bestuur te laat op de hoogte gebracht van de diverse activiteiten in de Regio, die wij graag in ons blad "Sobat" hadden willen aankondigen. Bedenk dat wij de kopij lang van te voren moeten inzenden. Zie hiervoor de aankondiging van de sluitingsdatum op pagina 2.

Het bestuur vraagt u er rekening mee te houden als u bekendheid wilt geven aan een gebeurtenis in uw omgeving die de belangstelling van de VOMI leden verdient.

J. van der Ham

Veteranencafé

In 's Hertogenbosch kunt u nu keuze maken uit twee veteranencafé's en wel in het "Nico Schuurmans Huis", Ford Orthen, Ketsheuvel 50, tel. 073-6422669, iedere eerste vrijdag van de maand, behalve in de maanden augustus en september, geopend van 13.30 tot 17.00 uur.

of
in het café "De Gouwe Sleutel", Koninginnelaan 28, tel. 073-6890789, geopend iedere 2e en 4e donderdag van de maand van 14.00 tot 18.00 uur.

Consumpties in beide gelegenheden zijn voor "rekening man".

Noord-Brabant West

Secr. J.A. de Bruijn
Schuivenoord 89
4707 XM Roosendaal
Tel. 0165-551214
E-mail: j.de.bruijn@home.nl

Bijeenkomst Bergen op Zoom
Op woensdag 18 augustus j.l. hadden wij onze bijeenkomst in Bergen op Zoom. Er waren in totaal 92 personen aanwezig, waarvan 36 dames. Ook deze bijeenkomst was als vanouds heel gezellig en goed verzorgd. Dank aan de medewerkers die met hun inzet deze bijeenkomst mede hebben doen slagen.

Overzicht verenigingsactiviteiten 2005

Uw bestuur heeft niet stil gezeten en ondanks de vakantie-perikelen kunnen we u melden dat er belangrijke veranderingen c.q. aanpassingen zijn gepland omtrent onze bijeenkomsten/reünie adressen die van kracht worden in 2005.

Bijeenkomst- en reünieadressen

- Rozenoord, Beukenlaan 14, Bergen op Zoom
- Trip van Zoutlandkazerne, De La Reijweg 95, Breda
- Zaal Koch, Molenstraat 120, Kruisland
- Engelbrecht van Nassaukazerne, Poort Commandobaan, Roosendaal.

Bijeenkomsten en reünies

Woensdag 19 januari en woensdag 17 augustus te Bergen op Zoom
Woensdag 16 februari en woensdag 14 september te Breda
Woensdag 16 maart en woensdag 12 oktober te Roosendaal
Woensdag 25 mei en woensdag 16 november te Breda
Aanvang van de bijeenkomsten is gesteld op 13.30 uur.

Nieuwjaarsbijeenkomst: woensdag 12 januari in Roosendaal.
Reünie VOMI Noord-Brabant West: donderdag 28 april te Kruisland.
Dodenherdenking: woensdag 4 mei, Defilé Wageningen: zal vermoedelijk vrijdag 6 mei worden (donderdag 5 mei is het hemelvaartsdag).
Excursiedag: maand Juni (datum en reisdoel volgt).
Kerstreünie: woensdag 7 december in Roosendaal.

Bijzondere data

Carnaval 5 - 6 februari; Aswoensdag 9 februari, Pasen 27 en 28 maart, Hemelvaart 5 mei, Pinksteren 15 en 16 mei.

In "Sobat" Nr. 98, december 2004 zal één en ander herhaald / aangevuld worden.

Jac de Bruijn.

Noord-Holland

Secr. Ad Bouterse
Lindenlaan 110
1741 TX Schagen
Tel. 0224-215621
E-mail: ad.bouterse@12move.nl

Een drukke periode in april en mei: in april de jaarvergadering en in mei de excursie naar de Broeker Veiling en de uitreiking op drie lokaties van het OVW insigne. Daarna werden een aantal OVW-ers thuis bezorgd en tenslotte werd aan de overigen hun insigne toegezonden. Dit werd gevolgd door een rustige periode in juli en augustus. Deze rust kan echter niet te lang duren, want het seizoen 2004/2005 staat weer voor de deur.

Bijeenkomsten

Woensdag 20 oktober 2004: voor de leden in en rond Amsterdam in de kantine van de Korfbalvereniging "Rohda" op sportpark "Ookmeer" (zijstraat van de Troelstralaan) te Amsterdam Osdorp. Tel. 020-6110416.
Maandag 22 november 2004: voor de leden in Haarlem en Kennemerland in zaal "Jansheeren", Kerkweg 45 - 47, Heemskerk. Tel. 0251-257485.
Woensdag 16 februari 2005: voor de leden in de kop van Noord-Holland in de kantine van de "Spartahal" aan de Zuiderweg 2 A te Schagen. Tel. 0224-213558.
Het bestuur hoopt u allen weer in gezondheid op onze bijeenkomsten te mogen begroeten.

Herhaalde oproep

De sobats die bij gelegenheid deel willen uitmaken van het zogenaamde ERECOULOIR, worden verzocht zich z.s.m. op te geven aan de secretaris Ad Bouterse met vermelding van het telefoonnummer.

E. Fereboom

Herdenking

Op zondag 17 oktober a.s. organiseert het Comité Herdenking Indiëgangers uit Sloten-Oud Osdorp voor de vierde keer een bijeenkomst ter herdenking van de jongens uit het vroegere landelijke gebied die in de jaren veertig, vijftig van de vorige eeuw naar het voormalig Nederlands Indië zijn gestuurd en daar om het leven kwamen.

De bijeenkomst vindt plaats bij de in 2001 in Amsterdam/Sloten geplaatste gedenksteen. Deze steen is het eerste gedenkteken voor Indië-gangers in Amsterdam en één van de weinige in Noord-Holland. Hij is geplaatst op initiatief van de in afgelopen mei overleden ex-Indiëganger Jan Smit uit Oud-Osdorp.

Tijdens de herdenking voeren verschillende mensen het woord. Dit zijn ondermeer enkele ex-Indiëgangers en een weduwe van een Indiëganger. Daarnaast wordt er a-capella een tweetal liederen gezongen en wordt het signaal Taptoe geblazen. Er is gelegenheid om bloemen te leggen. Na afloop staat de koffie klaar.

De herdenking wordt gehouden in: "het Boerentuintje", Akerpolderstraat, tegenover Weesen Armenhuis in Amsterdam/Sloten. Aanvang: 14.00 uur.
Info: 020-6194165 of 6109554.

Secr. H. Vos
Dr. v.d. Zandestr. 57
7545 EJ Enschede
Tel. 053-4313859

Uitreiking OVW speld

Vierenzestig spelden zouden er door VOMI Overijssel worden uitgereikt. Nadat wij op de jaarvergadering op 27 april 2004 van de leden toestemming ontvingen om gelden uit te trekken om aan de uitreiking een officieel tintje te geven, is het bestuur aan het werk gegaan. Als eerste vonden we een rozenkweker die bereid was om 64 rozen ter beschikking te stellen voor de dame cq partner van de O.V.W.-er. De rozen zijn door ons stuk voor stuk ingepakt en voorzien van een rood-wit-blauw lint.

Het bestuur heeft overleg gepleegd met Paresto van de P.M.K. te Wezep. De door hen uitgebrachte offerte ging onze begroting wel een beetje te boven, maar desondanks hebben we ja gezegd, zodat een kopje koffie, een hapje en een drankje verzekerd waren voor de gasten. Door bijzondere omstandigheden kwam één van de bestuursleden in contact met een journalist van de "Stentor", een combinatie van streekbladen in Oost-Nederland. Tijdens dit contact kwam de OVW speld en de toedracht tot deze landelijke uitreiking ter sprake. Dat de O.V.W.-ers de speld en de oorkonde zelf moesten betalen, viel niet gunstig. De voorzitter van VOMI Overijssel is hierover benaderd en heeft het verhaal bevestigd. Vervolgens heeft de journalist contact gezocht met de Voorlichting van het Ministerie van Defensie en heeft het verhaal geverifieerd, waarna hij een artikel heeft geschreven en geplaatst in "De Stentor". Op het artikel in "De Stentor" haakte het dagblad "De Telegraaf" in en informeerde naar de juistheid van dit artikel, hetgeen door ons werd bevestigd. "De Telegraaf"-journalist behoefde geen toelichting, omdat hij via een familielid met de gang van zaken op de hoogte was. Ook in "De Telegraaf" van 7 mei 2004 werd een artikel geplaatst, waar wij als bestuur geheel achter staan. Ook de T.V. liet zich niet onbetuigd. T.V. Oost wilde een interview met opnamen maken van één van de bestuursleden, ook een O.V.W.-er, de heer N.J. van der Gragt, dat bij hem thuis is gebeurd.

Nog diezelfde dag werden we benaderd door SBS 6 met het programma "Hart van Nederland". Zij wilden het verhaal verifiëren en verzochten, net als T.V. Oost, bij de uitreiking aanwezig te mogen zijn. We hebben deze verzoeken uiteraard gehonoreerd, echter onder restrictie dat we niet voor de toegang tot het kazerneterrein konden zorgen en dat zij zich dienden te melden bij de wacht aan de poort.

Naar aanleiding van het artikel in de "Stentor" werd ik telefonisch benaderd door de heer J.W. Wentink, bestuurslid van de vereniging of Stichting "Red de groene baret". Hij had het artikel gelezen en na enige informatie bood hij aan contact op te nemen met Brigade-generaal b.d., de heer J. Linzel uit Wassenaar, zelf een O.V.W.-er (Indië en Korea) om hem te verzoeken de O.V.W.

Bedankt!

Namens het bestuur van VOMI Overijssel ontvang ik, ondergetekende, op 16 april 2004 een uitnodiging om op vrijdag 7 mei aanwezig te willen zijn in de Prinses Margriet kazerne te Wezep voor het in ontvangst nemen van het onderscheidingsteken O.V.W.

Eerder was daarvoor medewerking gevraagd aan Defensie voor de kosten en de benodigde assistentie om dit zo eervol mogelijk te doen. Dit is door Defensie niet ingewilligd.

Door VOMI-NL en zeker niet op de laatste plaats het bestuur van VOMI Overijssel, is het gelukt de ceremonie te doen slagen.

Hiervoor mijn welgemeende dank aan allen die hieraan hebben meegewerkt.

Doch dit bleek niet alles te zijn. Van de Sociaal Commissaris, de heer J. Oldenburger, ontvang ik een tweede brief. Nu voor een uitnodiging van de heer Iliohan, eigenaar van Restaurant "Poelzicht" te Buren (Kapel - Avezaath), om met een honderdtal OVW-ers op zondag 11 juli naar zijn Restaurant te komen en die dag zijn gast te zijn.

Dat het een zeer bijzondere en geslaagde dag is geworden, daar kunnen de daaraan deelgenomen hebbende sobats over mee praten, alles was uit de kast gehaald om het naar de zin te maken.

We werden ontvangen door een muziekkorps, een afdeling van de vereniging "Keep Them Rolling" (oude legervoertuigen) was aanwezig en we werden vereerd met een rondgang door het dorp. Super.

Wat ons daarna werd aangeboden was geweldig: een borreluurtje en daarna een lopend warm cq koud buffet en dat alles belangeloos gebracht, ook door het personeel en de muziek.

Voor mij en alle sobats was het belangrijkste dat een burger zoals de heer Iliohan en alle medewerkers door de publiciteit op TV en in de krant het een schande hadden gevonden dat het OVW insigne door de mensen zelf moest worden betaald. Genoemde mensen vonden het een plicht om alles in het werk te stellen om dit onrecht om te zetten in daden.

Met respect voor allen die deze dag voor de OVW-er erkenning en voldoening hebben gegeven, is de afstand Den Haag en Kapel - Avezaath zo groot?

Deventer, 22 juli 2004
L.A. Hoen

Rivierenland/Oost Gelderland

Secr. M.B. Niemeijer
Jan van Riebeeckweg 11
6861 BC Oosterbeek
Tel. 026-3391503
E-mail: m.b.niemeijer@hccnet.nl

Utrecht en 't Gooi

Secr. A.J.B. Martens
Chico Mendessstr. 67
3573 AW Utrecht
Tel./fax: 030-2716895
E-mail: sobatam@veteranen.nl

Augustus 2004 is al weer voorbij en als u dit leest is 7 september, Roermond ook alweer verleden tijd. Ik ben benieuwd of de toespraak op de veterandag in de Jaarbeurshal nog invloed heeft gemaakt op de autoriteiten? Alle hulde voor Ton Jorna. Zo was ik ook onder de indruk van onderstaand gedicht, dat voorgelezen werd door de weduwe mev. K. Boeschoten-Veldman in de Dumolienkazerne op onze laatste bijeenkomst.

"Oud Strijder"

*"Oud Strijder" zijn, wil veel meer
zeggen
dan jaar na jaar met veel talent
een vaderlandse krans neerleggen
aan een "vergeten" monument.*

*Het is een "bange" tijd herdenken,
toen hij als jong soldaat
meedogenloos de dood
zag werken.
Voor velen kwam geen dageraad.*

*"Oud Strijder" zijn wil meer
beduiden,
dan "gratis" eten op een feest.
Het is met waardigheid betuigen,
hoe hard de "oorlog" is geweest.*

*Al is zijn strijd sinds lang gestreden,
al heeft het tot hun toen gespaard,
zijn "litttekens" uit het verleden,
zijn nu nog "Eretekens" waard.*

Programma

We zijn bezig met de voorbereiding van een Kerstdiner in de Kromhoutkazerne. Berichten hierover worden de leden toegezonden. 14 november: Remembrance-Sunday op het Ereveld Soestbergen in de Gansstr. te Utrecht.

Verzamelen om 11.30 uur bij de ingang van het kerkhof. 18 december: herdenkingsplechtigheid bij het Indiëmonument Utrecht op de begraafplaats St. Barbara aan de Prinsesselaan te Utrecht. Ontvangst 15.30 uur in de aula. Het is voor de vijfde maal; daar wordt extra aandacht aan gegeven.

A.J.B. Martens

De Veluwe

Wvd. secr. W. van Karssen
Van Alphenstraat 8
3642 CP Harderwijk
Tel. 0341-414137

Naar aanleiding van de ernstige ziekte van onze Bertus is er op 11 juni een extra bestuursvergadering geweest om een opvolger te zoeken. Wij hopen op de eerstvolgende vergadering op 13 oktober hierover meer nieuws te hebben. Bertus is heel zwaar ziek; we hebben bewondering voor hoe hij dat draagt. Op 15-10-2004 is er een gezellige middag in Stroe. We hopen op een goede opkomst, ook van de nieuwe leden. Het najaarsdiner heeft een nieuwe naam gekregen, nl. "Reünie Vomi Veluwe" en zal plaatsvinden op 24-11-2004 in 't Harde. Noteer dit in uw agenda.

Gelet op de ziekte van onze secretaris verzoeken wij u vriendelijk hem zo weinig mogelijk te bellen. Hebt u een probleem bel dan de waarnemend secretaris. (zie adres hierboven).

J.J. Nieuwenburg

Zeeland

Secr. J. Kloet
Laan van Barbestein 8
4451 AH Heinkenszand
Tel. 0113-561738
E-mail: jkloet1926@zeelandnet.nl

De herdenking voor de Zeeuws-Vlaamse gevallen in Terneuzen op 27 augustus is, zoals alle jaren, sfeervol verlopen. Na de herdenkingsdienst in de Goede Herderkerk werden door de diverse afgevaardigden, waaronder VOMI Zeeland, bloe-

men gelegd bij het monument. Na het defilé langs het monument werd nog enige tijd verpoost in zorgcentrum "Bachten Diek", waar de vele oud-strijders elkaar konden ontmoeten en bijpraten onder het genot van een drankje.

De grote herdenking bij het monument in Roermond op 7 september werd dit jaar als vanouds door vele duizenden oud-strijders bijgewoond. Vanuit Zeeland waren we met twee volle bussen al vroeg vertrokken. Helaas hadden we wegens restricties van het Veteranen Instituut (max. twee bussen) een inschrijvingsstop in moeten voeren, zodat een aantal leden dit jaar niet met de bussen mee konden gaan. Misschien kunnen we hier volgend jaar een oplossing voor vinden door mogelijk te combineren met VOMI Noord-Brabant West.

In hotel "De Valk" te Eindhoven werd een koffiestop gemaakt, waarna het laatste traject werd afgelegd. Een zéér sfeervolle herdenking met indrukwekkende toespraken, bloemleggingen en afsluitend defilé besloot ons bezoek aan Roermond. Het gezamenlijke diner in de "Wouwse Tol" was een gezellige afsluiting van de altijd weer waardige en indrukwekkende dag voor de oud-strijders.

Programma

Op 26 oktober a.s. hebben we gelukkig weer een reünie op de vliegbasis Woensdrecht. Helaas geldt ook hier een deelnamestop in verband met de beschikbare ruimte. Op 27 oktober a.s. is er een grootse bevrijdingsparade in Bergen op Zoom ter gelegenheid van de viering van het feit dat 60 jaar geleden Bergen op Zoom werd bevrijd. Aan de grote parade zal door VOMI Zeeland worden deelgenomen met een peloton. We verwachten een grote deelname, zoals we gewend zijn in Wageningen. Bergen op Zoom kennende, die weten wat feest vieren is.

Het bestuur zal zeer binnenkort het winterprogramma voor de regio's samenstellen.

J. Kloet

Zuid-Holland Noord

Secr. J.W. de Jong
Merellaan 247
3145 EJ Maassluis
Tel. 010-5927786
E-mail: judj Jong@kabelfoon.nl

Monumenten / gedenktekens

Op 12 augustus j.l. werd in Reeuwijk een gedenkteken onthuld met 2 namen. Voor een verslag zie elders in dit nummer. In ons gebied zijn nu 35 gedenktekens gerealiseerd.

Bijeenkomsten

Vrijdag 22 oktober in Den Haag in de zaal van de Fatima kerk, Soesdijksekade / hoek Escamplaan, Dinsdag 2 november in De Lier in zaal "De Rank", van Welvystraat 2, bij de Domkerk.

Er zal een film vertoond worden met toelichting van mev. Pla v/d Molen, de nieuwe voorzitter van de Stichting "Vrienden van het Monument in Roermond". Dinsdag 18 januari 2005 in Alphen a/d Rijn, in gebouw "De Bron", Troubadourstraat.

Voor alle bijeenkomsten geldt: zaal open 13.30 uur; aanvang 14.00 uur.

Zuid-Holland Zuid

Secr. D. Mennens
Lijsterlaan 12
3055 CH Rotterdam
Tel./fax: 010-4188239
E-mail: d.mennens@zonnet.nl

Onthulling Lancaster Monument

Op 21 juli 1944 stortte een Lancasterbommenwerper, bijgenaamd Popeye, neer in de Oostpolder in Papendrecht, waarbij de gehele bemanning (5 Britten en 2 Australiërs) om het leven kwam en de dag erop in Papendrecht werden begraven. In verband met de bouw van een nieuwe woonwijk in Papendrecht werd het wrak van de Lancaster opgegraven door het bergingsteam van de Klu., dit i.v.m. de mogelijke aanwezigheid van explosieven.

De dag van de onthulling begon met een kerkdienst in de Ned. Herv. Kerk in Papendrecht, geleid door Ds. Michael Stark van de St. Mary Church in Rotterdam. Hierna begaven de aanwezigen zich naar het Lancasterplein, waar het monument werd onthuld door het wegtrekken van een parachute door de nabestaanden van de crew in aanwezigheid van de burgemeester, de ambassadeurs van Engeland en Australië en de nabestaanden. De muzikale omlijsting werd verzorgd door het Trompetterkorps der Kon.

Marechaussee, terwijl naast het monument een erewacht stond opgesteld van een peloton van de Klu en van veteranen, samengesteld uit leden van VOMI Zuid-Holland Zuid en de Bond van Wapenbroeders Zuid-Holland Zuid-Oost.

Ds. Stark zegende hierna het monument in waarna de toespraken volgden. De laatste spreker, een nabestaande, bedankte ieder voor het tot stand komen van het monument en het altijd verzorgen van de graven van de bemanning.

Hierna werd overgegaan tot het leggen van kransen door de Gemeente, Ambassadeurs van Engeland en Australië, nabestaanden, V.O.M.I. / Bond van Wapenbroeders en namens de burgerij.

Na afloop volgde nog een alcoholvrij samenzijn in het Mercure hotel te Papendrecht.

Henk Mergler (voorz.)

Bijeenkomsten

Dinsdag 12 oktober 2004 in het hervormd centrum, Talmastraat 9 te Hardinxveld - Giessendam van 13.30 - tot 16.30 uur.

Dinsdag 23 november 2004 in het zorgcentrum "Laurens" te Rotterdam - Ommoord van 13.30 - tot 16.30 uur.

Een uitnodiging aan de leden in de betreffende regio wordt nog toegezonden.

D. Mennens

Activiteiten

Door onverwachte problemen bij de busmaatschappij heeft het bestuur helaas de meerdaagse reis naar Ieper moeten afgelasten.

In het overleg met het bestuur van de B.v.W. Leiden e.o. werd besloten het seizoen 2004/2005 gezamenlijk te openen met een boottocht over de Zuid-Hollandse plassen.

OP 20 augustus j.l. gingen meer dan 100 deelnemers aan boord van de Partyboot "Olympia" en kon ruim 3 uren genoten worden van het moole landschap.

J.W. de Jong

GEDICHT

Pulau sabang

't Troepenschip lag blinkend wit in volle zon te bleken.
Een dikke maand had ik aan boord gewoond.
Voor 't gebrek werd ik ruimschoots beloond
want 't eiland Sabang was ons een paradijs gebleken.

't Wonderland ging open, ik zag die duizend kleuren,
onderging die grote rust in dat land als een Icoon.
De mensen onverstaanbaar en niets was meer gewoon.
Dit schitterend land bedwelmde mij alleen al met zijn geuren.

En spoot een virus in mijn bloed. Het is er in gebleven.
Ik wil 't ook niet kwijt en niet ervan genezen
ofschoon heimwee mij doorweekt tot in mijn diepste wezen.
Men mag 't liefde noemen die in mij is bekeven.

En nu moet ik reglementair dit heimwee-versje sluiten
maar ik kan 't niet. En laat ook maar. Ik kan er toch niet buiten!

J. Bremmers

Op 3 juni 2004 werd in de jaarbeurshallen te Utrecht de Veteranendag gehouden. De heer Ton Jorna, wel bekend als ceremoniemeester tijdens de herdenking bij het Nationaal Indië-monument te Roermond, sprak als 'eenvoudige soldaat van toen'.

Veteranendag in Utrecht

Met dank aan de Koninklijke Landmacht en haar bevelhebber toonde Jorna zich vereerd om de massale bijeenkomst te mogen leiden. 'Ik ben immers één van jullie en begrijp en spreek jullie taal.' Tijdens zijn speech ging Jorna uitvoerig in op wat hij zelf heeft beleefd.

'Zo zijn we onderling bij elkaar, wetende waar we het over hebben en kunnen zich tijdens gesprekken emoties ontladen die onuitwisbaar zijn in ons geheugen. Een ieder heeft zijn eigen verhaal en weet wat er toen heeft plaats gevonden. Wij weten het beter dan ene Hueting, een inmiddels overleden overloper Poncke Princen, historicus De Jong of een aantal publiciteit trekkende veteranen, wat toen gebeurd is.

Wij weten het beter dan een tweetal enigszins in de war geraakte Nederlandse ministers, zodat Princen onder beveiliging naar Nederland kon komen. Dit heeft zeer veel kwaad bloed gezet en verdriet bezorgd. Wij deden wat we moesten doen en hij deed wat hij zelf wilde.

Moedig

De eerste OVV-ers, die in augustus 1945 vertrokken, hebben nog een deel van de beruchte berslap-periode meegemaakt. Aan die plunderin-

gen en moorden maakten wij terecht eind 1945, begin 1946, een einde.

De meeste KNILLERS waren, na een beroerde tijd in Japanse krijgsgevangenschap, weer zo moedig om mee te werken aan het bestrijden van de ontstane wantoestanden.

De komst van de dienstplichtigen was voor de OVV-ers en KNIL-mansschappen een verademing. Er was oorlog, we moesten strijden tegen een groot onrecht. Het ging met harde hand, maar altijd fair.

Het land was toen een onsamenhangende verzameling van groeperingen, bestaande uit vele tientallen verschillende rassen en culturen, zonder officieel staatshoofd onder welke naam dan ook.

In die tijd had vrijwel ieder land in Europa ergens in de wereld wel één of meerdere koloniën.

Ik sta hier niet om het koloniale stelsel van toen te verdedigen, integendeel. Maar wel wil ik voor u in herinnering brengen dat wij in ons voormalig rijkdeel niet als barbaren te werk zijn geweest. We werden wel na terugkeer op barbaarse wijze behandeld. Helaas ook door onze eigen overheid.

Met een treinkaart van een maand en een brief van Prins Bernhard, dacht de Regering toen van ons af te zijn. Deze passieve houding heeft de

Nederlandse regering ruim 35 jaar volgehouden.

Saamhorigheid

Wie herinnert zich niet de demobilisatiecentra, waar na de dienstitijd in de tropen, soms onder erbarmelijke omstandigheden en ver van huis, onze plunjezak moesten leegschudden en ook nog betalen als er een sok of een zakmes was zoekgeraakt. Over dit en vele andere verhalen zullen vandaag aan de orde komen in onderlinge gesprekken.

Vriendschappen van weleer zullen zich weer hervinden, allemaal ontstaan in tijd van nood, want uit zo'n periode rijst de kiem van de mooiste vriendschappen.

Misschien heeft onze tijd toch positieve kanten overgehouden.

Laten we hopen dat onze zonen en kleinzonen, dochters en kleindochters, die nu in Irak, Afghanistan, Bosnië en andere brandhaarden aanwezig zijn, bij terugkeer beter behandeld zullen worden dan wij na onze opgedragen missies. Wij, hun Opa's en vaders.

Als uit die lessen geleerd is, heeft een bijeenkomst zoals deze vandaag, werkelijk zin. 'Beter laat dan nooit', luidt een bekend gezegde. Onze saamhorigheid van hoog tot laag, zou met deze veteranendag gestalte kunnen geven.'

Op zoek naar

De redactie is voor het archief van "Sobat" op zoek naar twee nummers van "Sobat", t.w. "Sobat" Nr. 1 (dit had nummer 87 moeten zijn) van februari 2003 en "Sobat" Nr 88 van april 2003.

Wie is bereid deze twee nummers te gaan verzenden aan:

Secr. Redactie "Sobat", Balloo 90, 9458 TD te Balloo.

Bij voorbaat onze hartelijke dank.

De familie Jamin uit Eysden (Limburg) is op zoek naar informatie over A. Boek, geboren februari 1926, vertrokken als sergeant OVV-er in 1948 naar Indonesië.

Wie hierover informatie heeft kan hiervoor contact opnemen met de familie Jamin, Verdistr. 5 te Eysden. Tel. 043-4091757.

Rectificaties

Op pagina 28 van "Sobat" Nr. 96 is onder "Onderscheidingen" abusievelijk vermeld:

G. van Nof, Eindhoven,

Draaginsigne Gewonden en Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Dit laatste had moeten zijn:

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw

Op pagina 13 staat: "Nieuwe voorzitter Indiëmonument". Dit had moeten zijn:

Nieuwe voorzitter Van de Stichting Vrienden van het Indiëmonument.

Onze excuses hiervoor.

De redactie.

SOCIALE COMMISSIE

aangesloten bij

Voorzitter/secretaris

Wil P.J. Patist
Stellingenweg 104
8475 EJ Nijeholtpade
tel. 0561-688772
mobiel 06-15100579
fax 0561-688349
E-mail: wpatist@usa.net

Vice-voorzitter

Hans N. Blom
G. Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 0514-522107
fax 0514-523404
mobiel 06-23109407

Notulist

Jan Bonte
Oude Rijksweg 458
7954 GD Rouveen
Tel. 0522-291471

stichting
veteranen
platform

SOCIAAL COMMISSARISSEN

Drenthe-Groningen

M.P. de Boer
Hoofdweg 67
9626 AB Schildwolde
tel. 0599-42 23 89

Noord-Brabant-West

P.J.M. Looyen (wnd)
Cameedijk 1
4706 EG Roosendaal
tel. 0165-56 05 46

Utrecht't Gooi

Eppo R. Schweertman
Lutherhof 37
1216 KR Hilversum
tel. 035-6 21 78 09

Noord-Holland

Han J. Harmsen
Egelanterlaan 26
2015 KJ Haarlem
tel. 023-5 24 00 10

Rivierland/ Oost Gelderland

A. Ebben
Scheidingsweg 5
6565 KD Mook
tel. 0246 - 96 12 53

Overijssel

Joost Oldenbeuving
Reiger 27
8103 AL Raalte
tel. 0572-35 89 47

Noord-Brabant Oost

Antoon R. Pennings
Thorbeckestraat 101
5344 SM Oss
tel. 0412-62 35 15

Zuid-Holland Noord

Wim L. Hofman
Meppelrade 146
2544 XZ 's-Gravenhage
tel. 070-3 67 28 53

Limburg

Harry J.A. Dols
Heerlenenweg 49
6132 CL Sittard
tel. 046-4 52 13 16

Canada & USA

Gerard Laddarhof
149 Sandwell Drive
Oakville, Ont. Canada,
L6L 4P1
tel. 001 905 827 3216
fax 001 905 827 0326

Zuid-Holland Zuid

W.A.J.K. (William) Roza
Heernraadstraat 9
3131 VG Vlaardingen
tel. 010-4 340 970
william.roza@wanadoo.nl

Friesland

Hans N. Blom
Gerben Ypmastraat 13
8723 CP Koudum
tel. 0514-52 21 07

Flevoland

Frits H.M. Frantzen
Woestduinlaan 97
3941 XG Doorn
tel./fax 0343-42 06 06
Mobiel: 06-51185814

Zeeland

J. Kloet
Laan van de Barbstein 8
4451 AH Heinkenszand
tel. 0113-561738

Veluwe

R. Alblas (wnd)
Willem Welgravenlaan 14
6741 ZH Lunteren
Tel. 0318-483339

FONDS SOCIALE ZORG

Beheerder

Leen van Etjk
Pieter Postlaan 14
1222 LJ Hilversum
tel./fax 035-685 33 73

Assistent beheerder

Tibbe J. Gaastra
A. van Heusdenstr. 15
2461 VJ Ter Aar
tel./fax 0172-60 24 52

Propagandiste

Joyce P. Stramrood-
van Vark
Binnenhof 36
6715 DP Ede
tel. 0318-63 81 60

V.S.V. (Veluwe/Flevoland)

Paul PG. Gommers
Alb. Meihuyslaan 23
8072 HJ Nunspeet
Tel. 0341 - 254 231
Fax 0341 - 470 022
Mobiel 06 - 206 11 062
E-mail ppgpauls@planet.nl

Onze activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door de opbrengsten
uit de Giro- en de Bankloterij.

Uw deelname aan de Giro-, c.q. bankloterij wordt daarom van harte aanbevolen.

Gevonden

Een gedenkpenning VOPET 1e lustrum aan een ring met 10 sleutels door H.Y. Schaap te Zierikzee. Wie is de eigenaar? Hij kan zich in verbinding stellen met dhr. Schaap, Telefoon 0111-412103.

Op zoek naar

Sobat A. Prins, verblijvend in het verpleeghuis "Sint Jozef" aan de G. van Swietenstraat 13, 7414 EN te Deventer, is voor een belangrijk deel verlamd.

Hij is in 1946 opgekomen bij 3-2 R.I. in Nijmegen en na een kaderopleiding in 1947 als sergeant naar Indië uitgezonden. Daar is hij ingedeeld geweest bij het 3e Bat. Garde Regiment Prinses Irene. Hij heeft nauwelijks of geen contact gehad met dienstmakkers. Wie kent sobat A. Prins en wie zou eens contact met hem willen opnemen. "Sobats voor sobats".

Ingezonden door A.W. van Drecht.

Nico Pauw is op zoek naar oude maten, die met hem gediend hebben in het tweede legeronderdeel bij de Territoriale en Plaatselijke Geniedienst van het KNIL in Soerabaja. De Genie-dienst is later verhuisd naar "De Wonokromo Tangsi". Mogelijk zijn er nog sobats die evt. contact zouden willen opnemen met: N. Pauw. Legernummer 27 06 06 011, Ballijelaan 91, 3521 GP te Utrecht. Tel. 030-2934091.

In verband met het feit dat de huidige 2e secretaris zich niet meer beschikbaar heeft gesteld voor een volgende termijn in deze functie, zoeken wij naar een kandidaat voor de functie van

2e secretaris VOMI-NL

De 2e secretaris ondersteunt de 1e secretaris en daarnaast zal hij betrokken worden bij het verenigingsblad "Sobat", alsmede de P.R. Aanmeldingen schriftelijk bij de 1e secretaris, dhr. K.J. Orsel, Van Hobokenhaven 63, 2993 HH te Barendrecht. Tel. 0180-611612. Tevens kunt u hier inlichtingen krijgen over het takenpakket. De sluitingsdatum voor aanmelding als kandidaat voor deze vacature is 1 december 2004. De verkiezing vindt plaats tijdens de Algemene Ledenvergadering in januari 2005.

K.J. Orsel, secr.

Lijst nieuwe leden SOBAT

NAAM	WOONPLAATS	ONDERDEEL
ABELEN W.G.C.G. van	EINDHOVEN	R.A.A.F. AUSTRALIE
AKKERMANS J.	EINDHOVEN	
BARTELIINGS H.	HOORN	VHK
BERG B. OP TEN	HEERLEN	KLu
BERG P.G. van den	EDE	NOI NNG AAT
BREMMER D.	ZWOLLE	1-11 RI
BURGHOUTS A.Th.	WLICHEN	425 BI RLJ
DIMMERS G.J.	GENNEP	6 Esk. Vechtw.
DURST BRITT ET.	HEERDE	KFOR-1 KOSOVO 99
ELK B. van	UTRECHT	2-12 RI
ESSERS J.	VALKENBURG a/d GEUL	Klu
GERRITSSEN J.	BRUNSSUM	4-4 RI
GORNUM D. van	ALPHEN A/D RIJN	
HAVEMAN L.A.	DEN DUNGEN	1- 9/1- 5 RI
HELDEN B. v.d.	BOXTEL	RS NNG
HESEN G.	HELMOND	2-15 RI
HOEVERS E.W.H.	HELMOND	MIBAT 2
JANSSEN J.C.	HULST	3- 7 RI
KLUTZ S.J.	UTRECHT	RI 20012
KOOPMANS G.	JOURE	VHK
KOSTER J.K.	BATHMEN	1 NP 5
LEEUWEN J.G. van	BUREN GLD	42 ZMC
LIEMPT Th.A.A.Th. Van	EINDHOVEN	GRPI
LINSSEN H.	SUSTEREN	4- 5 RI
MARKUS W.	APELDOORN	LTD 720
MEISSENBERG PH.	DEN BOSCH	
MEYER T.	OOSTVOORNE	7 GRPI 434 BI
MIJS J.	KOTTERDAM	2- 4 RI
MOLLENBROEK J.P.	APELDOORN	413 BI
MOLLEVANGER L.K.W.	DEN BOSCH	DKG-KMG
MULDER F.P.	ASTEN	5- 5 RI
MUTSAERS F.W.	TILBURG	TOLKEN
NAALDEN A.	ETTEN-LEUR	RS
NAUTA W.J.	EINDHOVEN	MP-KL-ENGELAND
NIEUWPOORT M.A.	VEOHIEL	
NIVARD J.	PA 19114-4102 USA	3-12 RI
OOMEN A. van	ROLDE	GENIE
FLOEG T.	EDE	7 GRPI 434 BI
POMPE J.C.G.	POPPEL BELGIE	KM
FRINS A.	DEVENTER	3 GRPI
ROOZE J.P.M.	BREDA	1-12 RI / 2-12 RI / 2-15 RI
RUIJGROK P.L.	WASSENAAR	KM NNG Matr I
SCHEERDER B.E.	DUIVEN	425 BI
SCHEPERS E.	SON	GRPI
SILVIUS E.	HOOGVLIET	4- 3 RI
SLATIUS B.E.	APELDOORN	2 Mibat
SMEETS - SCHEID G.	LANDGRAAF	
SMEETS J.P.A.	HEILOO	KM
STAAL A.	ASSEN	STAF MVD 2- 5 RI
TOOREN P.	ASSEN	411 BW
TRILJP E. van	SCHILJP	Aanvullend Bat.
TURPLIN F.W.	DEVENTER	Reg.v.Heutz KNIL
UITERWIJK W.	HOEVELAKEN	BI STAF-V BRIG
VAES B.	LANDGRAAF	7- 3 RS
VALK J.M.W. de	DEN BOSCH	3 RS
VENEMA - HAITSMA E.	KOUDUM	
VOETS A.J.H.	SON	2-14 RI

6-daagse Kerstreis Schlosshotel Eschwege

23 december 2004: Vertrek van diverse opstapplaatsen naar Hahn Münden. U wordt ontvangen in Schlosshotel Eschwege met een welkomstdrinkcocktail. 's Avonds een overheerlijk 3-gangen diner.

24 december 2004: Na het ontbijtbuffet rijden we naar Kassel waar u de gelegenheid krijgt om kerstinkopen te doen. Om 13.00 uur krijgt u een rondrit door Kassel en omgeving o.l.v. een Ned.talige gids. 's Avonds viering Heiligenabend met een feestelijk 4-gangen Gala-Kerstdiner.

25 december 2004: Na het ontbijtbuffet heeft u een vrije ochtend. 's Middags maakt u een rondrit door het romantische Werratal. 's Avonds 3-gangen Kerstdiner.

26 december 2004: Na het ontbijt brengt u o.l.v. ervaren gidsen een bezoek aan het Museum van de Gebroeders Grimm. 's Middags brengt u een bezoek aan Dierpark Sababurg. 's Avonds organiseert het hotel een koudbuffet met live muziek.

27 december 2004: Na het ontbijt buffet vertrek naar Nederland. Op de terugweg zal u nog een 3-gangen afscheidsdiner worden aangeboden.

Reissom €385,00 p.p.

(gebaseerd op 2 pers. kamer o.b.v. HP)
(excl. 10,00 Boekings- & administratiekosten, reis- en/of annuleringsverzekering en persoonlijke uitgaven)

Ontvangt u de gratis Veteranen Reisbrief al?

Reisadviesburo De Opmaat is sinds 1987 het Veteranenreisburo in Nederland. Regelmatig geven wij een nieuwsbrief uit met de slimme, unieke of gewoon gezellige veteranenreizen. Als u deze nog niet ontvangt kunt u zich nu opgeven voor deze GRATIS nieuwsbrief.

Vakantievoordeel veteranenpashouders!

Indien u een gepubliceerde reis boekt uit één van de honderden verschillende reisbrochures van gerenommeerde reisorganisaties ontvangt u een korting over de reissom. Deze korting bedraagt 3% terwijl u ook nog eens 10% korting ontvangt over de premie van de reis- en/of ann. verzekering.

Wilt u reserveren en/of het uitgebreide reisprogramma ontvangen belt u dan met ons!

Haven 70, 2871 CR Schoonhoven, Tel. 0182 32 01 88 - Fax 0182 - 32 01 33, E-mail: info@opmaatreizen.nl / www.opmaatreizen.nl

Nederlanders op vredesmissie

Tijdens zijn toespraak bij het Indië-Monument in Roermond noemde minister mr. T. de Graaf het aantal van veertigduizend militairen die sinds het begin van Unifil in 1979 zijn uitgezonden. De Nieuwsbrief van het Veteraneninstituut van juni 2003 geeft een totaal aantal van 80.000 militairen die tot op die datum aan Vredesmissies hadden deelgenomen. Sindsdien is dat aantal door de inzet in onder meer Irak uiteraard toegenomen.

Uit een gedetailleerd overzicht blijkt, dat slechts een klein deel hiervan, 7,5%, een Afrikaans, Aziatisch of Amerikaans land als bestemming had. Het gaat hierbij om in totaal 4.405 militairen. Bij verreweg de meeste missies lag het accent op de uitvoering van taken met een minder sterk militair profiel (ongewa-

pend optreden). De definitie van dat profiel geeft overigens nog wel eens aanleiding tot misverstand. Het Openbaar Ministerie, dat de in Irak gelegerde Eric O. vervolgde, vergeleek de missie van onze troepen in dat land met 'politietaken'. Volgens het Ministerie van Defensie doet dit geen recht aan de zeer zware omstandigheden waarin deze Nederlandse militairen hun werk doen.

Vooraf Azië

Van de niet-Europese missies vroegen die in Azië de grootste inzet, nl. 3.476 militairen. In Afrika werden 1.931 militairen ingezet, in Amerika (Haïti) 998. Verreweg de grootste contingenten waren actief in Cambodja. Daar waren in UNTAC-verband in de jaren 1992-'93 in

totaal 2.609 Nederlanders betrokken bij Vredeshandhaving en 32 in de mijnenopleiding. In Afrika vroeg vooral het herstel van de orde in Ethiopië/Eritrea in UNMEE-verband een grote inzet, namelijk (tot 2003) 1.250 manschappen. Andere 'kerngebieden' zijn en waren Afghanistan (661), Angola (265) en Kongo/Zaire (152). Veel van de genoemde activiteiten hebben in de media weinig aandacht gekregen. Hierdoor bestaat, aldus de Nieuwsbrief van het Veteranen Instituut, het risico dat deze groepen binnen het veteranenbeleid en de veteranenzorg enigszins over het hoofd worden gezien.

Klaas Jansma

In Memoriam

*Met grote eerbied en in gepaste stilte
brengen wij een laatste Ere-saluut aan:*

**Met ons aller
welgemeend medele-
ven en dat de liefde
en de warmte van
uw naasten U de
moed en kracht
geven dit zware
verlies te dragen.**

**sociale
VEE
VOM**

Naam	Voort	Woonplaats	Onderdeel
Alt	H.F.	Helmond	Donateur
Baal, van	J.	Klimmen	RUT
Bergert, van	K.	Paterswolde	?
Berkeel, van	J.	Mariaheide	4-11 RI
Boekestijn	J.	Soest	6-7 RI/424 BI
Buis	A.	Den Haag	?
Cohen	S.E.	Den Haag	?
Danes	E.	Hoogeveen	?
Das	J.	Best	6 RS/401 BI
Dees	C.A.	Zaamslag	5-3 RI
Dikken	D.	Rotterdam	6 GRQ/411 BI
Dreijer	H.	Wiltmarsum	403 BI
Dubbeling	W.	Ridderkerk	Huz. v. Boreel
Dulzer	A.A.	Rotterdam	4-3 RI
Dijkstra	H.	Meppel	?
Dijkstra	E.	Sneel	?
Eetveldt, van	E.C.S.	Sas van Gent	6-5 RI/423 BI
Geldof	F.	Bergen op Zoom	GBI
Grinwis	J.	Ouddorp	LSK
Haakserna	G.	Spijkenisse	4-1 RI
Helfrich	C.	Harlingen	5-9 RI
Hendriks	G.J.	Arnhem	KNIL/MP
Heijden, van de	A.	Erp	?
Hieltjes	J.W.	Loil	4-1 RI
Huijman		Doorwerth	
Jagt	J.	Klazienaveen	5-12 RI
Janssen	J.A.	Beuningen	6GRQ/411 BI
Kaar, van het	A.	Almere	
Kagenaar	D.B.	Wijchen	5-6 RI
Klap	G.	Oost Souburg	Staf G Brigade
Kloe, de	G.	Gameren	3-10 RI
Kuijer	A.	Dedemsvaart	?
Krimpen, van	W.A.G.	Tzummarum	?
Krom	H.G.	Rotterdam	3 GRQ
Kwakkel-Verhoek	M.	Apeldoorn	Donateur
Loo, van der	J.	Bladel	1 MWBE
Lokerse-Proos	C.M.	Stuis	Weduwe
Machielse	M.H.	Zevenbergen	423 BI
Manders	E.J.	Helmond	5-11 RI
Manshanden	M.	Nieuwe-Niedorp	12 RVA
Moes	M.	Meppel	?
Mouris-Schenk	J.G.	's-Gravenzande	Weduwe
Noorden, van	A.H.	Kruiningen	413 BI
Nijman	J.J.M.	Rijswijk	14 AAT
Peters	M.	Veghel	30 HUPVA
Quint	R.	Lexmond	Vbd MJ
Remmers	H.G.	Burgum	3-5 RI
Remijnse	J.B.	Ellewoutsdijk	LJA
Roetters	B.W.	Ammerzoden	3-11 RI
Sleebe	H.	Veghel	6 GRJ/421 BI
Smit	J.	Amsterdam	?
Spiering	J.P.M.A.	Rotterdam	4-10 RI
Stroeve	G.J.	Balkbrug	?
Veen, van	H.	Bleskensgraaf	Marbrig Arbat
Veer, van der	A.J.M.	Rotterdam	31 B. Hosp
Velzen, van	C.J.	Brielle	1-2 RI
Waesberghe, van	P.J.X.	Middelburg	5-3 RI
Walle, de	M.	Ureterp	1-9 RI
Wert, de	L.	Valkenswaard	Huz v. Boreel
Wever	A.C.	Utrecht	?
Wijn	B.	Hoofddorp	?
Zandwijk, van	J.M.H.	Arnhem	5-7 RI

SORBAT

Stichting Vafamil

Exclusief voor Veteranen

M.P.S. Brillant

VERTREKDATA en PRIJZEN 2004

- Donderdag 28 oktober € 379,- p.p.
- Maandag 01 november € 369,- p.p.
- Vrijdag 05 november € 359,- p.p.
- Dinsdag 09 november € 349,- p.p.
- Zaterdag 13 november € 339,- p.p.

OPSTAPPLAATSEN : Utrecht-C.S. (Jaarbeurs) / Schaarsbergen-PMT / Arnhem-Centraal Station (Sonsbeekzijde)

INBEGREPEN :

- * Vervoer per luxe touringcar (2 stuks: 1 voor Schlosshotel en 1 voor Waldhotel Klaholz)
- * 4 nachten verblijf in een twee-persoonskamer in het Schlosshotel Brilon of in een twee-persoonskamer in Waldhotel Klaholz
- * Ontvangst met een drankje in beide hotels
- * 3 nachten in een twee-persoonshut aan boord van M.P.S. Brillant
- * Verzorging op basis van volpension, zowel in de hotels als ook aan boord van het M.P.S. Brillant
- * Leuke uitstapjes en excursies in het Sauerland per luxe touringcar
- * Prachtige vaartocht op de Rijn met het M.P.S. Brillant
- * Kegelavond bij jong-veteraan Roy in het Bergrestaurant
- * Bingo avond / Rad van Fortuin met mooie prijzen en kluitavond aan boord van het M.P.S. Brillant

3-DAAGSE KERSTMARKTVAKANTIE DUITSLAND

In samenwerking met het Schlosshotel en Van Den Berg Touring & Reizen organiseert de VAFAMIL ook dit jaar weer de 3-daagse reizen naar het Sauerland waar u een 3-tal Kerstmarkten kunt bezoeken.

Inbegrepen:

- * 2x culinair 3-gangen diner (1x Oosters)
- * vervoer per luxe keurmerk touringcar
- * 2x een uitgebreid ontbijtbuffet
- * 4 GRATIS consumpties per persoon
- * 2 overnachtingen in het Schlosshotel

Vertrekdata:

08 dec, 10 dec, 13 dec,
15 dec en 17 december

Vertrektijden:

- * 09.00 uur Utrecht CS Jaarbeursplein
- * 10.00 uur Arnhem CS Zonsbeekzijde

Reisprogramma:

Dag 1: Bezoek aan de Kerstmarkt Essen.
Dag 2: Rit door het Sauerland, met o.a. bezoek aan 'Oranjestad' Siegen met zijn sfeervolle Kerstmarkt.
Dag 3: U bezoekt o.a.: Weihnachtsmarkt Wunderwelt in Gelsenkirchen en de American Dream Kerstmarkt.

€ 119,- p.p.

KERSTREIZEN 2004

7-DAAGS VETERANEN KERSTARRANGEMENT

Alles inclusief / eigen vervoer reis
GRATIS consumpties 18.00-24.00 uur

Inbegrepen:

- * 6 overnachtingen op halfpensionbasis
- * 4x een culinair driegangendiner
- * 1x een Oosters buffet
- * 6x uitgebreid ontbijtbuffet
- * 1x een viergangen Kerstdiner
- * Live muziek tijdens de diners

Vertrekdatum:

donderdag 23 december

Reisprogramma:

- * Bus-excursie naar stuwmeer Möhnesee
- * Keuze uit 4 autoroutes incl. lunchpakket
- * Wandeltocht met koffie en warme lunch
- * Avond met 'zwijntje' schieten en sjoelen
- * Op 2e Kerstdag een bustocht met brunch in het bergrestaurant van jong-veteraan Roy. Tevens komen we hier bijeen met Ned. veteranen uit Hotel Am See

€ 499,- p.p.

5-DAAGSE BUSEXCURSIË KERSTREIS NAAR HOTEL AM SEE IN OLSBERG

Per luxe touringcar naar het sfeervol ingerichte Hotel Am See met een fraai uitzicht op het meer.

Inbegrepen:

- * Vervoer per Comfort Class touringcar.
- * Excursies (reisprogramma op aanvraag)
- * Kerstbrunch en Kerstdiner
- * Lunch en excursie aan bezoekerscentrum aan de Möhnesee
- * Lunchbuffet en gezellige middag bij Roy Swartjes in Gasthof Sternrodt.
- * Chinees- en Indisch buffet, live-muziek en drankjes inclusief bij Marc Swartjes
- * Afscheidsdiner in Nederland

Vertrekdatum + plaats:

23 december:
08.30: Utrecht Jaarbeursplein
09.30: Arnhem NS Station Sonsbeekzijde
Programma (uitgebreid prog. op aanvraag)
U bezoekt o.a. de Weihnachtsmarkt in Essen, maakt een mooie tour naar de Möhnesee en een tocht door het Sauerland, heeft een Veteranen-ontmoetingsdag bij junior-veteraan Roy enz....

€ 399,- p.p.

Hotel-Café-Restaurant

“ De Zwaan ”

Beekbergen

Genieten is van alle tijden! Wij bieden u een gastvrij onthaal in ons hotel “De Zwaan”.

Elk jaargetijde helen wij u van harte welkom.

U kunt genieten van een verblijf in ons hotel en van de prachtige omgeving die u vele mogelijkheden biedt voor een aangenaam verblijf.

Uit de hieronder vermelde periodes kunt u een keuze maken voor een vier-, vijf-, of achtdaagse vakantie.

Inbegrepen in het hiernaast vermelde arrangement zijn 's ochtends een uitgebreid ontbijtbuffet en 's avonds een uitstekend 3-gangen menu.

Het arrangement is inclusief de hieronder vermelde uitstapjes (1 arrangement per dag)

- * Bezoek brengen aan Paleis het Loo
- * Toegang tot de Hoge Veluwe en Openluchtmuseum
- * 1 dag fietshuur inclusief een lunchpakket
- * Bezoek brengen aan de Kaasboerderij
- * Toegang tot het Oorlogs Museum in Arnhem
- * Ontspannen in het verwarmde zwembad (Malkander) of de sauna
- * 1 daags gebruik van de Veluwepas per touringcar
- * Toegang tot kasteel De Cannenburgh in Vaassen

U ziet vele mogelijkheden om uw verblijf in ons hotel tot een feest te maken.

Voor dit alles inclusief-arrangement gelden de volgende aankomstdata:

4 dagen (3 overnachtingen)

aankomst op: 15, 22 en 29 oktober

5 dagen (4 overnachtingen)

aankomst op: 11, 18 en 25 oktober
1 november

8 dagen (7 overnachtingen)

aankomst op: 9, 16, 23 en 30 oktober

	aanbieding	normaal
4 dagen (3 overnachtingen)	€ 130,- p.p.	(€ 145,-)
5 dagen (4 overnachtingen)	€ 180,- p.p.	(€ 180,-)
8 dagen (7 overnachtingen)	€ 260,- p.p.	(€ 280,-)

Voor kamers op de begane grond wordt een toeslag berekend van € 3,00 p.p.p.d.
Toeristenbelasting: € 1,50 p.p.p.d.

Kerstarrangement

Rond de Kerstdagen biedt 'De Zwaan' een compleet verzorgd, aantrekkelijk kerstarrangement voor 4, 5 of 7 dagen.

4 dagen (3 overn.)	aankomst 24 december	€ 200,- p.p.
5 dagen (4 overn.)	aankomst 23 of 24 december	€ 235,- p.p.
7 dagen (6 overn.)	aankomst 21 december	€ 320,- p.p.

Hotel De Zwaan***

Arnhemseweg 520 - 524

7361 CN Beekbergen

e-mail: hoteldezwaan@worldonline.nl

website: hoteldezwaan.net

tel. 055-5061393 / fax 055-5062636

